Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабрийн 21-һээ гарана | № 191 (17314) | 1986 оной августын 19, вторник | Сэн 3 мүн.

ТАРЯА ХУРЯАЛГА—86

ҮГЛӨӨГҮҮР ҮРГЭН ХҮНДЫДЭ

— Ажахымнай гурбадахи бригадын гэшүүд хамагһаа урид таряа хуряалгаяа эхилээ. Гурбан үдэрэй саада тээ 331 гектарай ешмээнии баал болгон унагаагаа юм. Мүнөө 180 гектарайнь баалнуудые сохижо, түрүүшын центнер таряа амбаартаа оруулаад байна,— гэжэ Мухар-Шэбэрэй районой «Искра» колхозой агроном-семеновод Петр Фадеевич Мальцев Үргэн Хүндыдэ түбхинэһэн бригадада ошохо харгыдаа хөөрөө бэлэй.

Дурсагдагша бригадын механизаторнууд байгша ондо ороохото ургамалнуудые, илангаяа шэниисэ эршэмтэй технологёор тариха арга үргэнөөр нэбтэрүүлээ һэн. Эндэ ешмээн, обёос, горох намарай паар дээрэ таригдаа бэлэй. Тиихэдэ 360 гектарай сэбэр паар дээрэ шэниисэ эршэмтэй технологёор таригдажа, хабарһаа мүнөө хүрэтэрөө агротехническэ бүхы заабаринн ёһоор хэрүүһэлагдаа юм. Энэ тарилгань мүнөө һайнаар урганхай, жэгдэ шарлажа, хуряахаар дүтэлжэл байна.

Эртэ үглөөгүүр газаа намарайхидал һэрюун. Полевой станай үргэн ехэ хашаагай захада жэрытэр табигдаһан дүрбэн комбайн тоһо, түлишөөр хангагдаһаар лэ, хүндөөр хүнхинэлдэн поли тээшээ һубарин ошожо байба. Эгээл энэ үедэ бригадир Владимир Сергеевич Иванов хаанаһааш шьеб бии болоод:

— Сабшагдажа унагаагдаһан ешмээн хатаа. Бидэ баалнуудаа түргэн сохижо дүүргэһээр лэ, эртүүр эдеэшэһэн шэниисэеэ сабшажа захалхабди. Эндэ зургаан комбайн хүдэлгэгдэхэ. Хатаһан баал суглуулжа сохихо хүдэлмэридэ табан агрегат хабаадуулагдаха. Байгша ондо ороохото ургамалнуудайнгаа ургаса тон богони болзорто суглуулжа амбаарлаха хүсэлэнтэйбди,— гэжэ тэбшохоноор хэлээ һэн.

Мүнөө бригадын комбайнернууд ажалайнгаа бүтээсые дээшэлүүлхэ зорилго табинхай хүдэлмэрилнэ. Жэшээлбэл, комбайнернууд Алексей Николаевич Козлов, Виктор Николаевич Горюнов, Александр Михайлович Иванов, Георгий Иванович Мальцев гэгшэд түрүүшын үдэрһөө бүтээсэтэйгээр ажаллажа, нормоёо холо үлүүлнэ.

Эндэхи гурбадахи бригадада 760 гектарта шэниисэ, 430 гектарта обёос, 409 гектарта ешмээн тариганхай юм. Урид зохёогдоһон хуряалгын графигай ёһоор, таряа баал болгон сабшаха хүдэлмэрээ ажалай 13 үдэрэй, хатаһан баалнуудые суглуулжа сохихо ажалаа 18 үдэрэй туршада үнгэргэхөөр түсэблэнэ. Эндэхи механизаторнууд мүнөө намарай паар хахалха хүдэлмэрээ эхилэнхэй. Һүүлэй мэдээгээр, эртүүр хуряагдаһан донногой 180 гектарай поли элдүүрилэгдээд байна. Байгша ондо дурсагдагша бригадын коллектив гектарай 20 центнер шэниисэ, 17 центнер обёос, 18 центнер ешмээн суглуулжа абаха түсэбтэй юм. Тиин мүнөө түрүүшын дүнгүүдые уридшалан согсолходо, гектарай 19 центнер ешмээн хуряагдажа байна.

— Дэб дээрэ комбайнуудна эбдэржэ һаатангүй, бүтээсэтэйгээр лэ хүдэлгэгдэнэ. Бригадамнай техническэ харууһа хэхэ нүүдэл автомастерской бии. Үдэртөө комбайнуудаа тоһо, түлишөөр поли дээрээ хангагдана. Хэрбээ али нэгэ комбайнай зогсошоо һаань, тэрэ дороо заһабарилжа хүдэлгэхэ дүүрэн аргатайбди,— гэжэ комбайнер Александр Михайлович Иванов һайрхана.

Ажалаа хамтын подрядай гуримаар эмхидхэһэн тус бригадын механизаторнууд комбайнуудаа урда мэтэ бүлэг бүлэгөөр хүдэлгэнэ. Эдэнэр абаһаар урид эдеэшэһэн полиин ургаса сабшажа унагаагаад, жатканууда һэлгүүлжэ табяад, хатаһан баалнуудые суглуулжа сохидог гуримтай.

Ешмээнэй поли дээрэ хүлгеэтэй. Дүрбэн комбайн баалнуудые суглуулан сохижо, урагшаал дабшана. Талын онгосонуудые жолоодожо ябаһан комбайнернуудэйшье шэг шарай баярай ошоор бадаранхай. Ушарынь хадаа мүнөө эдэнэрнай хабарһаа хойшо хэһэн ажалайнгаа дүн — баян ургаса гээлтэ хоролтогүйгөөр суглуулжа байна.

Вл. ЖИГЖИТОВ,
манай корр.

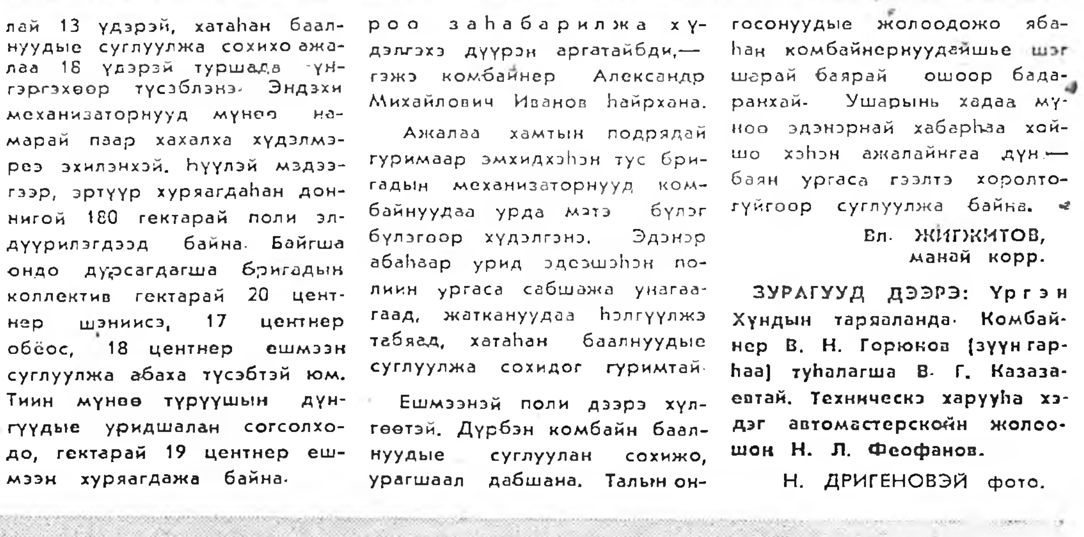

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: Үргэн Хүндын тарялаанда. Комбайнер В. Н. Горюнов (зүүн гарһаа) туһалагша В. Г. Казазаевтай. Техническэ харууһа хэдэг автомастерскойн жолоошон Н. Л. Феофанов.

Н. ДРИГЕНОВЭЙ фото.

ХАДАЛГА ТҮЛЭГ ДУНДАА

Түхэмэй, Мэнгын, Залаагай, Чанданай нэлэнхы үргэн тарялангууд дээрэ комбайн, машинануудай хүнхинөөн үдэршье, һүнишье замхахаяа болинхой.

Байгша оной августын 5—6-һаа эхилжэ эндэхи тракторно-таряан ажалай бригаданууд шэнэ ургасаяа хадажа захалаа юм. Ажахы соогоо эгээн түрүүлэн комбайнернууд аха дүүнэр Сергей болон Владимир Цыренжаповууд, Александр Соропов, Анатолий Кашин, Лхамажап Бадмажапов гэгшэд шэниисын, ешмээнэй ургаса амяарлан хадажа эхилээ һэн. Августын 10—12-ой үдэрнүүдтэ Анатолий Кашин Лхамажап Бадмажапов хоёр эгээл үндэр бүтээсэ түйлаа. Эдэнэр хоёр үдэр соо тус тустаа 54—56 гектарай таряа унагааһан байна.

Һүүлэй мэдээгээр XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой гурбан бригадада хамта 900 гаран гектарай шэнэ ургаса амяарлагдан хадагдаа. Мүн һаянай эндэ баал суглуулан сохихо хүдэлмэри эхилээд, түрүүшын хэдэн зуугаад центнер орооһон тоог дээрэ буулгагдаба.

— Энэ жэлдэ манай ноёхонойхид тарялангай гектар бүриһөө дунда зэргээр 12,5 центнер ургаса абаха түсэбтэй һаа, тэрэнээ гектарай 15—16 центнертэ хүргэжэ, бүхыдэнь 100 мянган центнерһээ бага бэшэ таряа хуряаха гэжэ шиидээ. Жэшээнь, тракторно-таряан ажалай гурбадахи бригада (бригадирынь А. Д. Цыренжапов) эгээл ехэ, 40 мянган центнер таряа абаха зорилготой. Шэнэ ургасаяа гээлтэгүйгөөр, түргэноор хуряажа абахын тула колхозой таряашад, механизаторнууд хуряалгадаа ороһон түрүүшын үдэрһөө габшагайгаар хүдэлнэ,—гэжэ колхозой түрүүлэгшэ А. С. Иринчеев хөөрэнэ.

Нэрэвэшье мүнөө таряа хуряалгын хүдэлмэри үдэрһөө үдэртэ эршэдэнэ. Комбайнернууд поли дээрээ эдеэлээд лэ, заахашье һаадгүй ябана.

К. ШОПХОЕВ,
«Улаан Сэлэнгэ» газетын хүдэлмэрилэгшэ.
Сэлэнгын район.

Хонишодой звено

Энээнһээ урда жэлнүүдтэ 3-дахи отделениин хонишод үбһэ хуряалгада юундэшьеб хабаадалсадаггүй байһан юм. Тиимэһээ үбһэ хубаалган болоходо, намда бага, муу үбһэн хүртөө гэхэ мэтэ шууяан үсөөн бэшэ болодог һэн.

Одоол энэ жэлдэ тэрэ заншалаа орхижо, үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ гарта хүлтөөрөө хабаадалсаха гэжэ отделениин хонишод шиидэ. Тиигэжэ хонишодһоо бүридэһэн тусхай звено эмхидхэгдээ юм. Тус звеное даагшаар отделениин эхин парторганизациин секретарь Б. Б. Батуев томилогдоо бэлэй.

Тэдэнэртэ Хаялга гэжэ газарта 300 гектар сабшалан даалгагдажа үгтөө. Мүн эндэһээ гектарай 16 центнер ургаса абажа, хамтадаа 400 центнерһээ бага бэшэ үбһэ хуряаха даабари звенодо үгтөө һэн.

Шэнээр эмхидхэгдэһэн звено түрүүшээр бэрхэтэйхэн байгаа. Эндэхи сабшалангай газар ехэ болдогтой, намагтай аад, ногооень тракторaар булэтыень сабшахын аргагүй байгаад, ехэнхииень гар хажуураар сабшаха, тармаха баатай болообди. Баһа хажуур дуталдажа мэгдэхээгээ. Үбһэеэ һүрилхэ гэхэдэмнай тэрэнии сомохо онһон түхеэрэлгэ, тракторшье үгы байгаа. Тиибэ ябаашье наратай сэлмэг үдэрые дүүрэнээр хэрэглэн хүдэлжэ, мүнөө 180 гектарай ногоое сабшаад, 2500 центнер үбһэ сомообди. Гушаад гектарай ногоон гараар сабшагдаа.

Звеногой гэшүүд булта шадал зэргээрээ оролдожо, үдэр соо яажашье һаа, ехэ юумэ бүтээхээр эрмэлзэнэ. Жэшээнь, үбһэ сабшадаг агрегадай тракторист Б. Д. Ванзатов, үбһэ хуряажа бухал болгодог тракторист С. И. Вильдавский, һүри нюруулдаг Н. Д. Дондоков, гар хажууршан С. Ю. Тыкшеев гэгшэд үдэрэйнгөө даабарие дүүргэнгүй отоггоо ерэдэггүй хүнүүд юм.

Манай үбһэшэд гансашье тэжээл бэлэдхэхэ түсэбөө дүүргэхэ бэшэ, харин нарай хурьгадта, түрэһэн эхэ хониндо эдюулхээр шэмэтэй, һайн шанартай үбһэ абаха хэрэгтэ бүхы анхаралаа хандуулна. Энэньшье гайхалтай бэшэ. Бэлэдхэгдэһэн үбһэн звенодо хүдэлһэн хонишодой малда хубаагдаха бшуу.

Бүхы сабшалангайнгаа ногооe ойрын үдэрнүүдтэ, шэмээ гээхэһээнь урид сабшажа, хуряажа абаха гэжэ звеногой гэшүүд габшагай шангаар хүдэлнэ.

Ж. БАЗАРОВ,
дайнай болон ажалай ветеран, үбһэшэдэй звеногой гэшүүн.
Хориин районой Анаагай совхоз.

БУРЯАД ОРОНДО ЕРЭБЭ

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо, СССР-эй Госпланай Түрүүлэгшэ Николай Владимирович Талызин үсэгэлдэр Буряад орон ерэбэ.

Гүрэнэй органуудай бүлэг харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд, Байгал далайе хамгаалха асуудалнуудаар КПСС-эй ЦК-гай байгуулһан комиссиин гэшүүд тэрээнтэй суг Буряад орон ерэлсэбэ. Айлшаднай Улаан-Үдэ хототой танилсаа. Нүхэр Н. В. Талызин авиационно заводто, нарин сэмбын комбинадта, гадар трикотаж хубсаһанай фабрикада хүрэжэ, үйлэдбэритэйнь танилсаһан, предприятинуудай цехүүд соо хүдэлмэришэдтэй хөөрэлдэбэ. Мүн городой барилгын талмайнуудта хүрөө.

КПСС-эй обкомдо зүблөөн боложо, республикын социально-экономическа хүгжэлтын, Байгал далайн бассейнэй байгаалиин нөөсэ баялигуудые сахин хамгаалха болон аша үрэтэйгөөр хэрэглэлгын асуудалнуудые зүбшэн хэлсэбэ.

Үсэгэлдэр комиссиин гэшүүд целлюлозо-картонной комбинадта хүрэжэ, комбинадай хүдэлмэритэй танилсаһан, сэбэрлэлгын түхеэрэлгэнүүдэй байдалые хаража үзэһэн байна.

Нүхэр Н. В. Талызинай Улаан-Үдэ хотоор болон республика дотор ябахада, КПСС-эй Буряадай обкомой нэгэдэхи секретарь А. М. Беляков, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. А. Бадиев, республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ В. Б. Саганов, партиин обкомой бюрогой бусад гэшүүд суг ябалсаа.

ТЭЖЭЭЛ БЭЛЭДХЭЛГЫН ШИИДХЭХЫ ХАҺА

ҮҮСХЭЛШЭДЭЙ ЖЭШЭЭГЭЭР

Ниитынгээ адууһа малда тэжээл бэлэдхэхэ, зунай бэлшээриин хаһада хямда сэнтэй ехэ һү, мяха үйлэдбэрилхэ гэһэн шухала зорилгонуудые Захааминай районой совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд бэелүүлжэ байнхай. Агропромой профсоюзай комитедүүд иимэ харюусалгатай сагта социалис мүрысөөнэй нүлөөлхы үүргые, аша үрые дээшэлүүлхэ хэмжээнүүдые абана. Мүрысөөндэ хабаадагшадай гол анхарал хадаа ажахынуудай экономикын хүгжэлтэдэ, КПСС-эй XXVII съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ хэрэгтэ зорюулагдана.

Энэ зундаа манай райондо бүхыдөө 300 мянган центнер үбһэн һүрилэгдэхэ, 60 мянган центнер сенаж, 43 мянган тонно силос дарагдаха, 1000 тонно витаминтай ногооной гурил татагдаха зэргэтэй. Үбһэшэдэй звенонууд түрүүшынхиеэ хахад һараар урид сабшалан дээрээ ажалаа эхилээ һэн. 1800 гаран хүн хүдэлнэ.

Үбһэ хуряалгын хүдэлмэриин эхиндэ Ивалгын районой ажалшадай, Хориин поселково, Зэдын районой Гэгээтын сомоной Соведүүдэй предприятинуудай, эмхи зургаануудай коллективүүд тэжээл бэлэдхэлгые эмхитэйгээр үнгэргэхэ республиканска мүрысөөнэй үүсхэлшэд болоо һэн. Манай райондо Хамниин совхозой хүдэлмэришэд, мэргэжэлтэд болон алба хаагшад, мүн Харацайн совхозой хоёрдохи отделениин Н. Н. Сокольниковой лугомелиоративна отрядай гэшүүд ниитын адууһа малда һайн шанартай тэжээл бэлэдхэхэ үүсхэл гаргаһан юм. Арадай депутадуудай Үлэгшэнэй сомоной Соведэй харьяата коллективүүд Харацайн совхоздо хэды шэнэн тэжээл бэлэдхэхэ арга боломжотой байһанаа элирхэйлһэн социалис уялга абаа һэн.

Үүсхэлшэд хэлэһэн үгэдөө хүрөөд, абаһан социалис уялгаяа нэрэтэй солотойгоор бэелүүлбэ. Жэшээнь, Үлэгшэнэй сомоной Соведэй оршоной эмхи зургаануудай коллективүүд августын 10 болотор 360 центнер үбһэ абаха даабариая 600 центнертэ хүргэхэ уялгатай һэн. Харин тэдэнэр августын 5-да бүхыдөө 800 центнер һайн шанартай үбһэ һурилэнхэй. Габэшье тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэрээ мүнөө үргэлжэлүүлһээр. Баруун-Оёорто һургуулиин багшанар, хүмүүжүүлэгшэд һайнаар хүдэлмэрилбэ. Тэдэнэр 100 центнер үбһэ сабшаха даабаритай һаа, 205 центнертэ хүргөө. Эндэ үбһэшэдэй хүдэлмэри шадамараар эмхидхэһэн багша А. Д. Шагдуржаповые онсо тэмдэглэлтэй. Мүн Үлэгшэнэй, Харацайн худалдаа наймаанай предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэд амжалтатай хүдэлжэ байна. Магазинуудай коллективүүдэй гэшүүд хүдэлдэг сагай забһарые, амаралтын үдэрнүүдые хэрэглэн, эртэ үглөөгүүр, үдэшэ орой болотор ажаллана. Нютагай Соведэй депутат, товаровед В. Ц. Ажитовагай хүтэлбэри доро наймаалагшад 100 центнер үбһэ һүрилбэ. Халаахай болон набшаһа намаа суглуулха түсэбөө хоёр дахин үлүүлбэ. Үүсхэл гаргаһан Үлэгшэнэй сомоной Соведэй гүйсэдхэхэ комитет (түрүүлэгшэнь Б-Ц. С. Очиров) эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри мүнөөшье ябуулһаар.

Тиихэдэ үүсхэл гаргаһан Н. И. Сокольниковой звеногойхид 3214 центнер үбһэ һүрилөө. Энэнь хүн бүхэндэ дунда зэргээр 402 центнер хүртэнэ.

Үбһэ сабшаха, силос дараха хүдэлмэрээ «Михайловский», Харацайн, Дүтэлүүрэй совхозууд түгэсхэхэ дүтэлөө.

Ажахынуудай партком энэ шухала кампаниин эхиндэ үбһэшэдэй звенонуудай гэшүүдэй дунда социалис мүрысөө эмхидхэхэ хэрэгтэ анхаралаа хандуулаа. Нютагай Соведүүдэй депутадууд, политинформаторнууд, агитаторнууд партийна, профсоюзай организацинуудай гол туһалагшад болонхой. Ниитын эдэбхитэд үбһэшэдэй түрүү звенонуудай хүдэлмэриин дүй дүршэл тухай хөөрэдэг, бултанай хэрэг болгохын тула оролдодог байна. Тусхайлбал, үбһэшэдэй дунда социалис мүрысөө «Михайловский» совхозой партком (секретарь Н. М. Островский), профком (түрүүлэгшэнь В. О. Банзаракцаев) аша үрэтэйгөөр эмхидхэнэ.

Гэхэтэй хамта тэжээл бэлэдхэлгын халуун хаһын үедэ социалис мүрысөө эмхидхэлгэдэ хайша хэрэгээр хандадаг ушар бии. Жэшээнь, СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ совхоздо хүдэлмэриин дүн соносхохо, мэдээсэжэ байха бүлэг эмхидхэгдэнхэй юм. Теэд тэрэ бүлэг даалгагдаһан уялгаяа дүүргэнэгүй. Үбһэшэдэй звенонуудай байдаг газарта «сахилгаан» гү, али «дайшалхы» хуудаһануудые харахагүйт, нютагай радио-дамжуулга мартагданхай.

Н. ЛЫГДЕНОВ,
Захааминай районой агропромой хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай райкомой түрүүлэгшэ.

ШАГНАЛ

Республикын совет болон профсоюзай органуудта олон жэлэй туршада аша үрэтэйгөөр ажаллаһанайнь түлөө, түрэһөөр 70 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, персональна пенсионер, «Правда Бурятии» газетын ниитын приемнын гэшүүн Ольга Дмитриевна Жданова Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум Хүндэлэлэй грамотаар шагнаба.

Марксистско-ленинскэ hуралсал

ШАГНАГШАДАЙ НИИТЫН ХҮДЭЛМЭРИ

Хүнэй зохёон байгуулхы арга шадабарииe эдэбхижүүлгэдэ, олониитын үүсхэлые хүгжөөлгэдэ марксистско-ленинскэ hуралсал шухала нүлөө үзүүлдэг гэжэ мэдээжэ. Коммунистнуудай түрүү үүргые дээшэлүүлгэдэ партийна hуралсал мүн лэ бага бэшээр нүлөөлдэг. Тиимэhээ манай поселогой партийна организацинууд политическэ болон экономическа hуралсалые нарижуулан hайжаруулха хүдэлмэридэ саг үргэлжын анхарал хандуулна. Партийна болон ниитын даабаринуудаа шагнагшадай амжалтатайгаар дүүргэхын тула методическа туhаламжа үзүүлэгдэнэ. Шагнагшадай ниитын-политическэ практика мүн шухала удха шанартай бшуу. Тэрэ хадаа үзэл сурталай хүдэлмэриин кадрнуудые бэлдэхэдэ, ажал ябуулгыень эдэбхижүүлхэдэ горитойгоор туhалдаг байна. Жэшээнь, Баргажанай-Адагай загаhанай комбинадта научна коммунизмын hургуулиие тус комбинадай директор А. С. Чемякин хүтэлбэрилдэг юм. Энэ hургуулида 23 шагнагшад — хүдэлмэришэд, загаhашад, мастернууд hурана. hуралсалай жэлэй эхиндэ пропагандист комбинадай партийна комитедтэй хамта зүбшэhэнэй hүүлээр шагнагшад бүхэнэйнгээ ниитын-политическэ практикын тодорхой түхэл маягуудые түсэблэhэн байна. А. С. Чемякинай шагнагшад коллективээй ябуулдаг ниитэ-политическэ хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Консервын цехэй хүдэлмэрилэгшэ В. И. Аюшеева, флодой инспектор И. А. Вторушин, слесарь Н. М. Онопко, станочница Г. И. Чащина, загаhа бүйлүүлэгшэ В. Х. Якимова хүдэлдэг бригадануудтаа агитаторнуудаар томилогдонхой. Эдэ нүхэднай габшагай ажалай жэшээ харуулдаг, коллективээйнгээ түрүүшүүлэй тоодо саг үргэлжэ нэрлэгдэдэг байна. Г. И. Чащина, Н. М. Онопко, В. Х. Якимова социалис мүрысөөндэ илажа, комбинадай Хүндэлэлэй самбарта оруулагданхай. А. С. Чемякин шагнагшадайнгаа зэргэhээ гурбан лекторые бэлдэжэ, тэдэнэрынь комбинадай цех болон участогуудта саг үргэлжэ лекцинүүдые уншажа байдаг. Тус комбинадта хүдэлмэриеэ ябуулжа байгаа «Знание» бүлгэмэй эхин эмхи республика дотороо эрхимүүдэй нэгэн гэжэ тоологдодог.

Коммунистнуудай партийна hуралсалай амжалтатайгаар ябуулагдажа байhанда пропагандист Александр Степанович Чемякинай хубита ехэ. Хүдэлмэришэнhээ директор болотороо ажалай зам гаталhан хадаа тэрэ үйлэдбэриин, техническэ шухала асуудалнуудые hайн мэдэдэг юм. Коллективтэ хүдэлдэг хүнүүдыешье hайн мэдэдэг. Коллективэй гэшүүдые эбтэй эетэй болгохын, тэдэнэй ажалай дүнгүүдые бүри дээшэлүүлхын тула А. С. Чемякин хүсэлэл оролдолгоёо элсүүлэн хүдэлдэг заншалтай. Тэрэнэй хүтэлбэрилдэг коллектив XI табан жэлэй түсэбтэ даабаринуудаа үлүүлэн дүүргээ, мүн КПСС-эй XXVII съездын хүндэлэлдэ абаhан социалис уялгануудаа саг соонь дүүргэhэн байна.

Коммунист бүхэн партиин үзэл бодолой түлөө тэмсэгшэ байха уялгатай. Энээниие Баргажанай-Адагай пристаниин коллективтэ марксизм-ленинизмын үндэhэ hуурииe шудалдаг hургуулиин пропагандист Ю. К. Ващенко пропагандистка хүдэлмэриингөө гол зорилго гэжэ тоолодог. Коммунист Ю. К. Ващенко 14 жэлэй туршада пропагандистаар хүдэлнэ. Тэрэнэй шагнагшадынь бултадаа агитационно-пропагандистска хүдэлмэридэ хабаадалсадаг гээшэ. Энэ hургуулида өөрын онсо заншалнууд олон юм. Жэшээнь, агитатор, политинформатор бүхэн ажалшадтай хөөрэлдөө үнгэргэхэhөө урид hургуулиингаа хэшээлэй үедэ тус темээр шагнагшадай урда үгэ хэлэдэг, хэрэгтэй зүбшэл заабари абадаг байна. Пропагандистын хүтэлбэри доро hургуулиин шагнагшад политическэ асуудалнуудаар hонирхолтой хөөрэлдөө үнгэргэхэ, шагнаhан хүнүүдэй асуудалнуудта зүбөөр харюусаха дүршэл шадаберитай болоно. Тиимэhээ тус hургуулида КПСС-эй болон Совет правительствын дотоодын ба гадаадын политикын асуудалнуудаар политинформацинууд шудалагдадаг программа соо оруулагданхай. КПСС-эй XXVII съездын документнүүдые шудалха үедөө съездын материалнуудаар политинформацинууд хэшээлнүүд дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ hэн. Шагнагшад И. В. Дабханов, Л. И. Мешков, Н. Н. Нуриев коллектив соогоо эдэ политинформацинуудые үнгэргөө. Дүй дүршэлтэй пропагандист Ю. К. Ващенкын хэшээлнүүд хододоо hонирхолтойгоор, шагнагшадай эдэбхитэй хабаадалгатайгаар үнгэрдэг юм. Хэшээл бүхэнэйнгөө темые шагнагшадайнгаа тодорхой ажал хэрэгүүдтэй тэрэ холбодог. Шагнагшадыньшье (теплоходой капитан В. И. Логинов, капитан мастер Н. Н. Нуриев, мүн бусадшье) ажалдаа магтаалтай, эдэбхитэй ниитын ажал ябуулагшадай нэрэ хүндэтэй.

Баргажанай леспромхоз районой эгээн томо промышленна предприяти юм. Марксистско-ленинскэ hуралсалай ашаүрые бүри дээшэлүүлхэ хэрэгтэ леспромхозой партийна комитет саг үргэлжын анхарал хандуулжа байнхай. Леспромхоздо 6 партийна hургуули тоологдоно. Партийна организаци предприятиин хүтэлбэрилэгшэдые пропагандистска ажал ябуулгада хабаадуулхые оролдодог. Жэшээнь, коммунист В. Н. Буторов участогай хүтэлбэрилэгшэ байхаhаа гадна энэл коллективтээ марксизм-ленинизмын үндэhэ hууриие шудалдаг hургуулиин пропагандист юм. Ажалай бүтээсые дээшэлүүлгэ, ажалай түрүү онол аргануудые хэрэглэлгэ, ниитэ-политическэ хүдэлмэридэ шагнагшадай хабаадалга — эдэ бүгэдэ асуудалнуудые пропагандист, хэшээлнүүдтээ бэлдэхэдээ, хараадаа абадаг байна. В. И. Буторовай хүтэлбэридэг hургуулиин шагнагша, тус участогай агитатор В. Д. Яковлев модо буулгадаг 3 звеное хамтын подрядаар хүдэлдэг нэгэ бригада болгон нэгэдүүлхэ гэhэн дурадхал оруулаа hэн. Энэ дурадхалынь hайшаагдажа, ажалаа шэнээр эмхидхэhэн бригадын ажалай бүтээсэ дээшэлүүлhэн, гурим, журам hайжарhан, үйлэдбэриин гаргаша хараа байса доошолhон байна.

Шагнагшадынь булта ниитын даабаритай юм. Жэшээнь, модо ашадаг түхеэрэлгын оператор В. М. Булатов ханын газетын редакторай уялгатай. Тус газетэ саг үргэлжэ гаража байдаг. Мастер Н. Скосырская бригадынгаа агитатор юм.

Энэ участогай коллектив XI табан жэлэй түсэбые дүүргээ. Байгша жэлдээшье амжалтатайгаар хүдэлжэ байнхай.

Марксистско-ленинскэ hуралсал хадаа ажалшадай политическэ эрдэм мэдэсые дээшэлүүлхэ, ниитын ажабайдалда эдэбхитэйгээр хабаадахаар хүмүүжүүлдэг шухала арга хэрэгсэл мүн. Баргажанай-Адагта үнгэрэгшэ hуралсалай жэлдэ партийна гэгээрэлэй 21 hургуули, комсомолой 12 hургуули, экономическа hуралсалай 33 hургуули хүдэлөө. Эндэ 1200 шагнагшад hураhан байна. Партийна болон комсомолой hуралсалай hургуулинуудта хүдэлhэн пропагандистнар бултадаа, мүн экономическа hуралсалай пропагандистнарай 70 процентнь коммунистнууд юм. Олонхинь дээдэ hургуулитай. Мүнөө жэлдэ 6 пропагандист марксизм-ленинизмын университедтэ hураа. Политическэ, экономическа гүнзэгы эрдэм мэдэсэтэй пропагандистнарые бэлдэлгэдэ марксизм-ленинизмын университедэй хэшээлнүүд туhална гэжэ тэмдэглэлтэй.

О. ГАСЬКОВА,
Баргажанай-Адагай политгэгээрэлэй кабинедые даагша.

Бэшүүрэй районой Бэшүүрэй совхоздо Э. Ж. Цыбиков түрүүшынгээ жэл луговодоор хүдэлнэ. Тэрэ 220 гектар сабшалан даажа абаад, тэрэнэйнгээ үрэжэл дээшэлүүлхэ талаар ехэ хүдэлмэри хэhэн байна. Энэ жэлэй тэжээл бэлдэхэлгэдэ Эрдынижап Жамьянович өөрөө үбhэшэдэй звеное ударидажа, ургуулhан ногоогоо сүм хуряажа абахаар уялга абаа hэн. Тэрэнэй сабшалан дээрэhээ түсэбэй ёhоор 17 центнерэй орондо гектар бүриhөө 25 центнер hайн шанартай үбhэн абтаа. Манай штатнабэшэ фотокорреспондент Н. Николаевай зураг дээрэ үбhэшэдэй звеногой гэшүүд (зүүн гарhаа) Б. Б. Чимитдоржиевые, В. И. Пестеревые, Б. О. Будаевые харанат. Звеногой гэшүүд 5500 центнер hайн шанартай үбhэ хуряан абаха даабарияа сүм бэелүүлээд, мүнөө таряа хуряалгада хабаадалсажа эхилээ.

КОММУНИСТ ТУХАЙ

hАhАНАЙН ХЭРЭГ

Гушаад жэлэй саада тээ hаял арбан таба наhа хүрэжэ ябахадаа, саашанхи бүхы ажабайдални, ажални адууhа малтай холбоотой байха юм гэжэ Валентина мэдээшьегүй ябаа hааб даа.

Түрэhэн Алайр нютагтаа 1957 ондо hаалишанаар хүдэлжэ туршаад, удаань манай Бурядай республикада ерээдшье байхадаа, тэрэл ажалаа үргэлжэлүүлжэ, мүнөө хори hайса гаран жэлдэ Ехэ-Цахирай фермэдэ хүдэлнэ.

— Ямаршье хүндэ ажалайнгаа замые зүбөөр шэлэхэ гээшэ тон ехэ удха шанартай. Би анхан hаалишанай мэргэжэл шэлэhээр мүнөө хүрэтэр hү hаалитай хабаатай ажалтай хуби заяагаа холбоhондоо гомдодоггүйб. «Мал хараха — ама тоhодохо» гэжэ зон хэлсэдэг. Дэмбэрэлтэй hайн ажал лэ даа. Баhа ажалдаа үнэн зүрхэнhөө дурлахадаа, хүн урагшатай ябадаг гээшэ,— гэжэ Валентина Лубсановна хэлэнэ.

— Теэд түрүүн хэйшан гэээд энэ Захааминай районой Цахир нютаг ерэжэ, hаалишан болоо гээшэбта? — гэжэ асуухада, тэрэ саашань иигэжэ хөөрэнэ:

— Гэр бүлын байдалаар Алайрhаа иишэ нүүжэ ерэhэн зомди даа. Эндэ ерээд ондоо ажалдашье орохо аргатай байгааб. Хэды тиигэбэшье hаалишанаар лэ хүдэлхэ гэhэн бодолhоо ондоо хүсэл намда үгы hэн. Тиимэhээ тиихэ үедэ колхозой түрүүлэгшэ байhан мүнөө ажалай ветеран Гомбо Гармаевич Цыдыповтэ hаалишан болгожо асыт гэжэ мэдүүлгэ бэшээд, ороо hэм.

Мэдүүлгэ барижа ерэхэhээ байха, дурадхахадашье hаалишанаар хүдэлхэ хүнүүдэй олдодоггүй байhан дээрэhээнь ажахын хүтэлбэрилэгшэ түрүүшээр залуу басаган тээшэ гайханггаар хараад, асууба:

— Үнэхеэрөө hаалишан болохоёо хүсэнэ гүш, али бодожо үзэнгүй миил иимэ мэдүүлгэ бэшээ гүш? Үнеэдые hааха гэээшэмнай хүндэхэн ажал гүб даа.

Тэрэ үедэ эндэхи фермэдэ суутай бэрхэ hаалишан Ханда Доржиевна Абидуева хүдэлжэ байгаа. Бүри хорёод жэлэй саада тэрэ үнеэн бүриhөө 2500 килограммhаа дээшэ hү hаадаг байhан юм. Эгээл тиихэдэ үнинэй hаалишан шэнэ ерэhэн hаалишан басаганай оролдосотой бэрхэ, ажалда бусадhаа нэгэл ондоохоноор хандадагынь ойлгоодхёо.

«Хараарайгты, энэ Валя басаган бэрхэхэн hаалишан болохо даа»,— гэжэ Ханда Доржиевна хэлээ бэлэй.

hаалишанай хүнгэн бэшэ, ерёо нарин ажалые одоол hайнаар мэдэхэ хүнэй иигэжэ холын найдалгайгаар хэлэhыень Валентина хүсэлдүүлээл даа. Эндээ олон жэлдэ hаалишанаар хүдэлжэ, жэл бүри ехэ hү абадаг суутай байгаа.

Зургаан жэлэй саана совхозой дирекци, партийна организаци бэрхэ, эдэбхитэй малшан, коммунист Валентина Лубсановна Николаевае Ехэ-Цахирай фермые даагша болгожо дэбжүүлhэн юм.

Район соогоо эгээл ехэ гэжэ тоологдодог hаалиин энэ комплексдо 1000—1200 гаран үнеэд, гунжад, тэдэнhээ абтаhан тугалнууд түлжүүлэгдэдэг, харууhалагдадаг юм. Эндэ 50 хүнhөө бүридэhэн малшадай коллектив хүдэлнэ. Иимэ олон малай харууhанай, илангаяа тэдэнэй ашаг шэмые дээшэлүүлхын түлөө коллективэй ажалые зүбөөр эмхидхэхэ, амжалтатай хүдэлхын тула хүтэлбэрилэгшын харюусалга айхабтар ехэ ааб даа.

Түрүүн ажахынгаа, удаань районой эрхим hаалишан болоод ябахадань, далаад онуудай дундуур hү hаалиин комплекс эмхидхэгдэжэ, тэндэ тоо бүридхэгшөөр хүдэлхыень нютагайн партийна организаци залуу коммунист Валентина Николаевада дурадхаа hэн. Ехэ-Цахирай коммунистнууд тоо бүридхэгшын харюусалгатай ажалда хэниие табихаб гэжэ яhала бодомжолhон юм. Эрхим hаалишангүй болохоёо hайса мэдэжэ байбашье, В. Л. Николаевае тоо бүридхэгшэ болгохо гэлсэбэ. Энэ тушаалдаа тэрэ үдэр hүниие илгангүй ажаллажа, хоёр жэл хахадай туршада фермын ажалые нилээд гуримшуулаа, тоо бүридхэлыень нарин нягта болгожо шадаа. Урдань байhан 2—3 жэжэхэн фермэнүүдэй орондо иимэ томо комплексын эмхидхэгдэхэдэ, тоо бүридхэгшын ажалай баhал айхабтар ехэ болоhониинь мэдээжэ. Имагтал тэрэ дүршэл ехэтэй, hаалишанай ажалые арбан хургандаал мэдэхэ байhан хадаа район соо эгээн түрүүшээр эмхидхэгдэhэн комплексын тоо бүридхэлые жэншэдгүйгөөр бэелүүлээ бшуу.

1980 онhоо тэрэ комплексые даагшаар томилогдоод байхадаа, хүтэлбэрилэгшын дүршэл шадабарииe оложо, коллективэйнгээ ажалай дүнгүүдые абаhаар лэ дээшэлүүлжэ эхилээ.

Түсхайлбал, 1983 ондо эндэ үнеэн бүриhөө 1464 килограмм hүн hаагдаhан байбал, 1984 ондо тэрэнь 1564 килограммда, үнгэрөөшэ жэлдэ 1700 килограммда хүргэгдөө.

— hү hааха, гүрэндэ худалдаха үнгэрэгшэ арбан нэгэдэхи табан жэлэй болон үнгэрөөшэ жэлэй түсэбүүдые энэ коллектив амжалтатайгаар дүүргээ hэн. Энээндэнь комплексые даагша, мүн эндэхи партийна бүлэгэй группорг, совхозой партбюрогой болон КПСС-эй Захааминай райкомой гэшүүн, Цахирай сомоной Соведэй депутат Валентина Лубсановна Николаевагай хубита тон ехэ юм,— гэжэ Цахирай совхозой партбюрогой секретарь Андрей Лубсанович Жапов хөөрэнэ:

— Фермын партийна бүлэгтэ арбан коммунист болон партиин гэшүүндэ кандидадууд оролсоно. Бултадаа харюусалгатай hайнаар хүдэлдэг хүнүүд. Жэшээлхэдэ, мал адуулагша Николай Гончиков, hаалишад Дулма Ганжурова, Донгой Цыренжапова, тугалшан, партиин гэшүүндэ кандидат Надя Доржиева болон бусад даahан ажалдаа үнэн сэхээр хандана. Юрэдөөл, нүхэр Николаевагай хүтэлбэри доро хайша хэрэгээр хүдэлдэг хүн гэжэ эндэ байхагүй. Фермын гэшүүн бүхэн табан жэлэй болон үнгэрөөшэ жэлэй социалис уялгануудаа болзорhоонь урид дүүргээ. hаалишадайнь зариманай hэлгэлдэhэн дээрэhээ 2—3 хүн лэ бага дүнгүүдтэй гараа,— гэжэ тэрэ үргэлжэлүүлнэ.

— Манай Валентина зондоошье хүндэтэй, район соогоошье мэдээжэ болоhон хүн гэжэ hү hаалиин шэнэ комплексые дааха хүниие бэдэржэ байхадань, тоо бүридхэгшэ Валентина Николаевае энэ тушаалда дэбжүүлээ hаа, таарахал байха гэжэ бидэ сугтаа хүдэлдэг нүхэдынь шиидхээд, «Валентина, шил энэ комплексые хүтэлбэрилжэ шадахаш» гэжэ дурадхаа бэлэйбди. Алдуу хээгүй байhандаа омогорхонобди,— гэжэ совхозой түймэр сарадаг машинын жолоошон, коммунист Борис Жигжитович Батуев хөөрэлдөөндэ оролсоно.

Тээмэндэ эндэ ябахадаа, ажахын партбюрогой секретариин кабинет соо Валентина Лубсановнатай уулзашабабди. Тэрэ ехэл сүлөө тухагүй совхозой конторо соогуур иишэ тиишээ ябуултана. Бухгалтеридэ ерожо, малай эдихэ тэжээл бэшүүлнэ, директортэ ороно, сомоной Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэтэй телефоноор хөөрэлдэнэ. Тиихээр байтарнь үглөөнэй юhэн час багаар, районой санэпидстанциhаа врачууд комплексын ариг сэбэрые шалгахаяа ерэhэн байба.

— Шалгалтаhаа ехэ айха юумэн манда үгы даа. Үнеэдэй уяанда байдаг хоер ехэ дал соо мүнөөдэр дүршэлтэй болоhон үнинэй hаалишад нүхэд Ганжурова, Дондокова гэгшэд дежурлана. Тугалнуудай байра соошье хүдэлжэ байhан Надя Доржиева найдамтай хүн. Газаагуурхимнайшье яhала сэбэрлэгдэнхэй,— гэжэ тэрэ хэлээ hэн. Хожомшоо тэдэ шалгалта хэhэн врачуудай нэгэнтэй уулзажа, фермын ариг сэбэрэй байдал тухай асуухада, тэрэ иигэжэ хэлээ бэлэй:

— Ехэ-Цахирай фермынхид найдамтай зон даа. Бүхы юумэнь гуримтай, нарин. Энэ талаараа эдэмнай районой hү hаалиин бүхы фермэнүүдэй эрхимүүдэй тоодо ябадаг. Малайнь үбhэ тэжээлээр хүсэд хангагдабал, hү ехээр hаажа шадаха зон.

Ехэ hүн! Үдэр бүриин энэ зорилго гансашье В. Л. Николаевагай харюусадаг хэрэг бэшэ, совхозой бүхы хүтэлбэрилэгшэдэй hанаае зобоодог, ажалайнь ехэнхи хубиие эээлдэг.

— Хада уула газартай манай районой эрхэ байдалда үнеэн бүриhөө ехэ hү абадаг, жэшээлхэдэ, 3000 килограммhаа дээшэ hү hаадаг hаалишад бии боложо эхилээ. Харацайн совхозой hаалишан Гарма Батуева, Зэдын комбинадай «Закаменский» совхозой hаалишад нүхэд Доржиева, Максимова, Миллер гэгшэд энэ үндэр дабаан дээрэ гараа. Тиихэдэ манай hаалишадай гурбаниинь лэ үнеэн бүриhөө 2000 килограммhаа дээшэ hү hаагаад байна. Шэнэ гараhан табан жэлдэ бүхы фермэрээ өөhэдынгөө түрүүшүүлэй дундэ хүрэхэ ёhотойбди. Тиихэдэмнай манай түрүүшүүл 3000 килограммда дүтэл ошохо зэргэтэй. Энээниие түйлаха арга боломжо манда бии. Байгша оной үнгэрhэн таба hарада манай комплексын түрүү hаалишад Н. Г. Соктоева, А. Б. Ринчинова, Н. П. Мархаева, Д. Д. Жапова, Г. Д. Мункуева, Т. Б. Гомбожапова гэгшэд үнеэн бүриhөө 825—940 хүрэтэр килограмм hү hаанхай,— гэжэ В. Л. Николаева хөөрэнэ.

hүүлэй үедэ Ехэ-Цахирай фермэдэ hүнэйнь шанар эрид hайжаруулагдаа. Хоёр-гурбан жэлэй саана бүхы тушааhан hүнэйнь 65 процентнь лэ нэгэдэхи сортоор абтадаг hэа, нёдондо, мүн энэ жэлэй үнгэрhэн үе соо тэрэнь 85—90 процентдэ хүрэнэ.

Манайда кадрнуудай асуудал гол түлэб шиидхэгдээ, малаймнай байра байдалшье hайн. Имагтал совхоздо үбhэ тэжээлэй элбэгээр, hайн шанартайгаар бэлдэхэгдэдэг болоод байгаа hаань, тус комплексдо үнеэдэй hү шэмэ эрид дээшэлхэл ёhотой.

Түргэншэг алхалан, добуун өөдэ хүнгэхэнөөр гэшхэлшэhээр гараахыень хойноhоонь хаража, дунда зэргын бэетэй энэ эхэнэрэй аяар зургаан үхибүүдые хүн болгон хүмүүжүүлжэ, хүл дээрэнь гаргаhан, хэдэн ашатай болоод, ажахын бүхэли нэгэ цехые хүтэлбэрилхын хажуугаар партийна болон депутадай уялгые эдэбхитэйгээр бэелүүлжэ, hурган хүмүүжүүлэгшэ нэрэдээ хүрэдэг гэжэ hанахадаа урмашамаар. Иимэ ехэ ашаа бэе дээрээ даажа абаад, тэрэнээ нэрэтэй солотойгоор үргэжэ ябаhан хадань манай правительство нүхэр Николаевае «Ажалай габьяагай түлөө», «Шэн габьяата ажалай түлөө. В. И. Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй ойдо» гэhэн медальнуудаар, олон грамотануудаар, тэрээ тоодо Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаhан байна.

М. ГОНЧИКОВ.
Захааминай район.

---

hАЙНААР БЭЛДЭНЭ

Ажахынгаа гол hалбари болохо хони үсхэбэрилгээ эрид хүгжөөжэ, хониной тарган мяха, нарин ноохо ехээр абажа бэлдэхэхын түлөө колхозоймнай хонишод hүүлэй жэлнүүдтэ горитойхон хүдэлмэри ябуулна. Жэшээлбэл, үнгэрhэн үбэлжэлгын үедэ хонишодоймнай диилэнхи бригаданууд даажа абаhан hүрэгөө hайнаар харууhалжа, ондо оруулhан байха юм.

Колхозой правлени, партбюро, профсоюзай организаци хонишодойнгоо дунда социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, үбэлжэлгын, илангаяа түл абалгын үедэ туhаламжа таhалгаряагүй эмхидхэдэг байhан юм. Энээнэй ашаар хонишоднай үнгэрhэн үбэлжэлгэдөө hайнаар бэлдэхэhээ гадна, түл абалгаа эмхитэйгээр үнгэргөө. Ажахымнай түрүү хонишод дээшэлүүлэгдэhэн социалис уялга абажа, түсэбөө заабол дүүргэхээр шанга тэмсэлдэ оролсоо hэн.

Үнгэрhэн үбэлжэлгэмнай бэлэн байгаагүй. Хонишоднай малайнгаа тэжээл ашагтайгаар, гамтайгаар гаргашалжа, хабарай харалган хахир үдэрнүүдые ядамаггүй дабажа гараа. Үнинэй хонишон Аюр Гомбоевич Дашинимаев байгша ондо 100 эхэ хонин бүриhөө 100 хурьга абажа түлжүүлээ. Дүршэлтэй хонишоной бригада ноохо хайшалжа тушааха түсэбөө 102,4 процент бэелүүлhэн байна. hайнаар ондо ороhон хонидhоо ноохон хэээдэшье ехээр абтадаг гээшэ. Дурсагдагша бригадын хонишод хурьгадаа эхэhээнь эртүүр амяарлажа тушаагаа hэн. Эрхим амжалта түйлаhандаа Аюр Гомбоевич колхозойнгоо 1986 оной чемпион болоо, районойнгоо эхэ хонидой бригадануудай дунда хоёрдохи hуурида гараа.

Тиихэдэ түрүүшүүлэй зэргэдэ гараhан залуу хонишон Жаргал Владимирович Спиридонов эхэ хонин бүриhөө хурьга түлжүүлээ. Энэ бригада ажахыдаа хоёрдохи, район соогоо гурбадахи hууринуудые эээлэнхэй. Мүн Розалия Ильинична Андриановагай бригадын гэшүүд хурьга абаха, ноохо хайшалха түсэбөө урагшатайгаар дүүргээ.

Колхознай бүхыдөө байгша ондо 100 эхэ хонин бүриhөө 82,2 хурьга түлжүүлжэ, ноохо хайшалжа тушааха түсэбөө 112 процент бэелүүлhэн байна. Байгша ондо ажахымнай хонишодой 17 бригадын 15-ниинь ноохо хайшалжа худалдаха даабарияа сүм дүүргэхэ юм. Иигэжэ манай колхозой коллектив районой ажахынуудай дунда хонин ажалые хүгжөөхэ социалис мүрысөөндэ илажа, КПСС-эй райкомой болон райгүйсэдкомой дамжуулгын Улаан тугта, мүнгэн шанда хүртэбэ.

Эхэ хонидhоо гадна түлгэ, зуhаг, эрье хонидые даажа абаhан бригаданууд амжалтатай. Жэшээлбэл, Екатерина Бадмаева, Хандажап Жалсанова, Цырен-Доржо Балданов, Тамара Андреева гэгшэдэй даадаг hүрэгүүдтэ ноохон ехээр абтахаhаа гадна хонидойнь шэгнүүр горитойхоноор нэмээгдэhэн байна.

Ажахымнай хонишодой жэлэй туршада хэhэн ажалай дүнгүүдые тобшо тэдыгээр тайлбарилхада, яhала баясамаар гэжэ тэмдэглэлтэй. Мүнөө хонишодоймнай ээлжээтэ халуун хаhа ойртоод байна. Түсхайлбал, манай бригаданууд эхэ хонидоо искусственна аргаар үрэжүүлхэ хүдэлмэридөө эртэнhээ бэлдэжэ захаланхай. Эхэ хонидой hүрэг бүхэндэ искусственна аргаар үрэжүүлхэ, пунктнууд түхеэрэгдэжэ, элдэб хэрэгсэлнүүдынь асарагдана. Хонишодоймнай бригаданууд hүрэг ехэ хонидоо хэнээ ногоондо бэлшээжэ, улам хүшэлүүлнэ. Байгша ондо хурьгадаа эхэhээнь эртүүр илгаhандаа, hүрэг хонидоо hайнаар таргалуулжа шадаа.

Манай ажахын хонишод энэ жэлдэ эхэ хонидоо искусственна аргаар үрэжүүлхэ хүдэлмэриеэ 25—30 үдэрэй туршада үнгэргэхөөр хараална. Бригада бүхэндэ техник-үрэжүүлэгшэд томилогдонхой. Тобшолон хэлэхэдэ, манай ажахын хонишод урид түйлаhан амжалтаяа улам батадхажа, ажахын гол hалбари хүгжөөжэ, бүри олзотой, аша үрэтэй болгохоор бүхы шадабарияа элсүүлнэ.

Д. ДОРЖИЕВ,
Яруунын районой «Победа» колхозой профкомой түрүүлэгшэ.

Улаан-Үдын телеграфно-телефонно станциин коллектив байгша оной хоёрдохи кварталай дүнгөөр бүхэроссин социалис мүрысөөндэ түрүү hуури эээлбэ. Мүрысөөндэ эрхимлэhэн тус коллективтэ РСФСР-эй Хэлхээ холбооной

ХОЁР УЛААН ТУГТА ХҮРТЭБЭ

министерствын болон хэлхээ холбооной хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай ЦК-гай дамжуулгын Улаан туг мүнгэн шантайгаар барюулагдаба.

Тэрэшэлэн станциин хүдэлмэрилэгшэд 1986 оной түрүүшын хахад жэлэй дүнгөөр социалис мүрысөөндэ эрхимлэжэ, республикын хэлхээ холбооной управлениин болон хэлхээ холбооной хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обкомой дамжуулгын Улаан тугта хүртэбэ.

Иигэжэ эбтэй эетэйгээр хүдэлдэг станциин хүдэлмэрилэгшэд хахад жэлэй туршада хоёр Улаан тугта хүртэбэ.

Б. СОТНИЧ.

Хүдөө ажахын шэнэхэлэл

УРГАСА ХУРЯАЛГЫН hУРГААЛНУУД

Оронноймнай урда хубиин олонхи ажахынууд ороohото ургамалнуудаа хуряажа дүүргэбэ. Тэрэнэй үрэ дүнгүүд ямар бэ, эдэ бүгэдэнhөө ямар hургаалнуудые абалтайб?

Ороohото ургамалнуудые түрүү технологёор тарижа ургуулдаг колхоз, совхозууд илангаяа hайн үрэ дүнгүүдые түйлаhан байна. Жэшээнь, Ставрополиин хизаарай таряашад гүрэндэ таряа худалдаха талаар дээшэлүүлэгдэhэн социалис уялгануудаа үлүүлэн дүүргэбэ. Юундэб гэхэдэ, тэдэнэр түрүү технологи ажалдаа үргэнөөр нэбтэрүүлhэн байха юм. Иимэ технологи нэбтэрүүлhэнэй ашаар олохон колхоз, совхозууд шииг нойто багатай, нюдэ алдама үргэн нэлэнхы тала дайдада гектар бүриhөө 40 болон тэрээнhээшье дээшэ центнер таряа хуряаба.

Энэ түсэбтэ табан жэлдэ орон дотор ороohото ургамалнуудые түрүү hайн технологёор тарижа ургуулгын талмайе—51 миллион гектарта, тэрэ тоодо намарай ороohото ургамалнуудые — 20,6 миллион гектарта, хабар тариагдадаг шэниисые—17,1 миллион гектарта, кукурузые — 4,5 миллион гектарта хүргэхөөр шиидхэгдээ. Иимэ технологёор ороohото-бобово ургамалнуудые, барайгар, просо, гаршүүхэ болон хабарай бусад ургамалнуудые тарижа ургуулгын талмайе нилээд үргэдхэгдэhэн байна.

Агротехническэ арга бүхэниие наринаар сахидаг коллективүүдтэ түрүү технологи бүри hайнаар нэбтэрүүлэгдэжэ, үндэр баян ургаса үгэдэг байна. Юуб гэхэдэ, ажалдаа hали-буляар хандадаг газарта гектар бүриhөө ургаса багаар абтадаг байха юм.

Нёдондо жэл Москва шадарай зарим ажахынуудта ушарhан дутуу дунданууд тухай ТАСС мэдээсээ hэн. Эндэ азотно үтэгжүүлгэнүүдээр нэмэлтэ тэжээл хэмhээ үлүүгээр оруулхадань, ургаса муугаар гараhан байгаа. Юундэб гэхэдэ, бүхы тарааниинь эшэдэз гарашоо. Тиин hалхинай үлеэхэдэ, иимэ тараан найгажа, унашаhан байха юм. Эдэ бүгэдэнhөө уламжалан, ороohо тараанай ехэ гээлтэдэ орохониинь мэдээжэ. Иимэ алдуу дутагдалнуудай энэ жэлдэшье зарим ажахынуудта дайралдаhаниинь халагламаар. Гэхэтэй хамта түрүү ажахынуудай дүй дүршэл юу харуулнаб гэбэл: подрядна коллективүүдтэ нэгэ нэгэндээ эрилтээ дээшэлүүлдэг, хүдэлмэриин эсэсэй үрэ дүнгүүдэй түлөө харюусалгаяа нэмээдэг байна.

Энэ жэлэй ургаса хуряалга үшөө нэгэ hургаал асарба. Теэд энэнь шэнэ юумэн бэшэ: юуб гэхэдэ, үрэhэ хүрэнгээ тон hайнаар бэлдэхэ хэрэгтэй.

Благодарненска районой «Гигант» колхозой ахамад агроном Иван Васильевич Сердюковые Ставрополиин хизаарта hайн мэдэдэг юм. Тэрэниие тараалангай ёhотойл технолог гэжэ дэмы нэрлэдэггүй байха. Гуша гаран жэлэй хугасаа соо агрономоор хүдэлхэдөө, тарилгын материалда гол анхаралаа хандуулдаг, «Муу үрэhэнhөө hайн ургаса абтахагүй», — гэжэ тэрэ дабтан дабтан хэлэдэг юм. Эндэ колхозой полинууд дээрэ наринаар шалгагдаhан эрхим hайн шанартай үрэhөөр тарилга хэгдэдэг. Иимэ зорилготойгоор Иван Васильевичай баагалта доро түсхай участогууд таhалагдаhан байгаа. Колхоз тарилгын үргэн ехэ талмайтай—13850 гектар. Байгша ондо тэдэнэй туд бүриhөө дунда зэргээр 28 центнер тараан хуряагдаба. Эдэ тоо, баримтануудые тайлбарилhанай үлүү ааб даа.

Гэбэшье хаа хаанагүй үрэhэ хүрэнгые hайжаруулха, шанар hайнтай үрэhэ хааха хүдэлмэридэ ехэ анхаралай хандуулагдадаггүй байhаниинь халагламаар. Зарим хүтэлбэрилэгшэд болон мэргэжэлтэд хүнэй хүзүүн дээгүүр ябаха, үрэhэнэй ороohо гүрэнэй нөөсэнүүдhээ абаха талаар ехэ оролдолго гаргадаг байна гэжэ «Түсэбтэ арбан хоёрдохи табан жэлдэ орон дотор ороohо таряа ургуулгые дээшэлүүлхэ, малай тэжээлдэ оролдог тараанай нөөсэнүүдые ехэдхэхэ хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй Центральна Комитедэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоол соо тэмдэглэгдэнэ. Энэнь ямар юумэндэ хүргэнэб? Нэн түрүүн ургаса дутуугаар хуряагдана. Юундэб гэхэдэ, үрэhэ абаха мэдүүлгэнүүд тарилгын урда тээхэнэ абтажа, энэ тэрэ ажахын эрилтэ хэрэгламжэнүүдые хараада абангүй, яаралтайгаар бэелүүлэгдэдэг байна.

Иимэ байдалда колхоз, совхозууд эндэхи нютагта таарууллагдаагүй, муу шанартай гэхэ гү, али юрын үрэhөөр горитой ехэ талмай дээрэ тарилга хэнэ.

Дунда Азиин, Закавказиин республикануудай, Россин Федерациин Хара бэшэ хүрьhэтэ зонын ажахынууд энэ хангалтагүй байдалые усадхаха ёhотой. Гэхэтэй хамта үрэhэ тарижа ургуулгые эмхидхэхэ арга боломжонууд эндэ бии. Муу бэшэ арга боломжонууд. Энээн тухай ушар баримтанууд хөөрэнэ. Жэшээнь, Орловско областиин Глазуновско районой ажахынууд хододоо өөhэдын үрэhэ хүрэнгэтэй байдаг, муу бэшэ ургаса хуряадаг. Байгша ондошье эндэ гектар бүриhөө дунда зэргээр 26 центнер тараан хуряагдаа. Хүршэ Мценскэ райониинь ондоо тээhээ тарилгын материал худалдажа абадаг юм. Ушар иимэhээ эндэ гектар бүриhөө 6—11 центнерээр бага ургаса хуряагданал. Энэ жэлдэшье тус район үрэhэ хүрэнгээ эртээнhээ хээхые яаранагүй. Теэд хэды болотор ажахыгаа иимээр эрхилхэ гээшэб?

А. ФИЛАТОВ,
ТАСС-ай корр.
Москва.

ЭРИЛТЭЕЭ УЛАМ ШАНГАДХАХА

һарын туршада район дотор 2648 дүрбэлжэн метр талмайтай байра ашаглалгада тушаагдаха һэн. Һүүлэй мэдээгээр 4139 дүрбэлжэн метр талмай ашаглалгада оруулагдаад байна.

Барилгын эмхинүүдэй промышленна предприятинуудай, колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд партиин XXVII съездын табиһан зорилгонуудые зүбөөр ойлгожо, ажалшадай һуудал байдалые һайжаруулха, байрын гэрнүүдые олоор бариха хэрэгтэ анхаралаа хандуулжа эхилбэ. Нэрэшье хүн зоной һуудал байдалые һайжаруулжа шадангүйгөөр бидэ районой социально-экономическа хүгжэлтые хурдадхаха талаар ямаршье амжалта түйлажа шадахагүйбди. Ажалшадай һуудал байдалые һайжаруулха асуудал нютагай Советүүдэй анхаралһаа хэзээдэшье алдагдаха ёһогүй. Зохид һайн байра байдалтай һаа, хүдэлмэришэд ажаллахадаашье шударгы байдаг шуу. Манай районой ажалшад партиин XXVII съездын шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь сүм бэелүүлхэ гэһэн хараа зорилготойгоор социалис мүрысөө улам дэлгэрүүлнэ.

«Арбан хоёрдохи табан жэлэй даабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө Бүхэсоюзна социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ тухай» КПСС-эй ЦК-гай СССР-эй Министрнүүдэй Совет, ВЛКСМ-эй ЦК-гай тогтоол районой ажалшадай, БАМ-ай барилгашадай, түмэр замшадай, хүдөөгэй ажалшадай урда саашадаа бүри ехэ эдэбхи үүсхэл гаргажа, даабаряа үлүүлэн дүүргэхэ, горитой алмалта, арьбалалта түйлаха, шэнэ оньһон техникэ, онол арга үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ зорилго табиба.

Районно Советэй гүйсэдком ажалша коллективүүдэй үйлэ хэрэгүүдээр ходол һонирхожо, нэгэшье коллективые хиналта дороһоо алдадаггүй. Ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, депутадууд районно Советэй сесси болон заседани дээрэ ажал хэрэг тухайгаа тоосодог байха юм. Шэнэлэн хубилгалгые бүри түргэнөөр ябуулха хэрэгтэ Советэй гүйсэдком бүри ехэ анхарал хандуулжа, урданайхиһаа бүри һайнаар хүдэлмэреэ эмхидхэхэ, поселково, сельскэ Советүүдэй хүдэлмэриие һайжаруулха гэжэ эрмэлзэнэ. Район доторнай 6 поселково, 6 сельскэ Советүүд хүдэлнэ. Ажалшадай эдэбхи үүсхэлые дэмжэжэ, гүрэнэй даабари дүүргэхэ, һууринь тосхонуудай шэнжэ шарайе бүри һайжаруулха талаар поселково, сельскэ Советүүд бага бэшэ хүдэлмэри ябуулна.

Коммунист Л. М. Филатовагай хүтэлбэрилдэг Тоннельнэ поселково Советэй гүйсэдком байрын гэрнүүдые, соёлой, һургуулиин, спортын байшангуудые барюулха талаар бага бэшэ хүдэлмэри хэнэ. Тоннельный тосхон Хойто-Байгалай томо, гоё һайхан тосхоной нэгэн гэжэ тоологдоно. Тус поссоветэй депутадууд эдэбхи үүсхэлтэйгээр хүдэлмэреэ ябуулна. Тиимэһээл Тоннельный тосхоной үйлсэ, талмайнууд хододоо сэбэр һайхан, гэрнүүдынь шэрдэгдэн гоёогдоһон, модон һуулгагдаһан байдаг. Поссоветэй мэдэлэй газар дээрэ оршодог тоннельнэ 18-дахи, 21-дэхи, 19-дэхи отрядуудай коллективүүд Хойто-Муяын гайхамшаг тоннель бариха даабаряа ходоодоо үлүүлэн дүүргэжэ, БАМ-ай барилгашадай дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ шалгарна. Тоннельнын поселково Советэй гүйсэдкомой эрилтэ ехэтэйгээр эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулдаг дээрэһээ энэ бүхы амжалта түйлагдана гэжэ хэлэхэдэ алдуу болохогүй.

Байгша оной хоёрдохи кварталай дүнгөөр Тоннельнын поссовет КПСС-эй Северобайкальскын горкомой, районно Советэй гүйсэдкомой дамжуулгын Улаан туг абаһан алдартай. Поселково, сельскэ Советүүдэй хүдэлмэриие саашадань улам һайжаруулан, шэнэлэн хубилгаха талаар ажал ябуулжа эхилээбди. КПСС-эй XXVII съездын, КПСС-эй ЦК-гай июниин (1986 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхэ хараа зорилготойгоор районоймнай ажалшад холын харатай түсэб зохёонхой. Город, тосхонуудай барилга түмэр харгые электрижүүлхэ, тоннельнүүдые малтаха, сабшалан, тараалангай талмайе үргэдхэхэ, үхэр малай тоо толгойе олошоруулжа, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ хүдэлмэри түлэг дундаа.

Арбан хоёрдохи табан жэл соо БАМ-ай барилгые дүүргэжэ, саг үргэлжын ашаглалгада бүхыдэнь тушааха зорилго табигдана. Энэ харгы шадарай зоные үргэн ехэ хэмжээнэй ажахын эдлэлгэ эхилхэ гэһэн шиидхэбэри партиин XXVII съезд баталан абаа. Иимэ асари ехэ хараа зорилгонуудые бодото дээрэнь бэелүүлхэ хэрэгтэ манай Хойто-Байгалай районой ажалшад ехэ хубитаяа оруулха болоно. Ажалшадай Эхэ оронойнгоо эгээл харюусалгатай участок дээрэ ажаллажа байдагаа һайн ойлгоно. Тиимэһээл үйлэдбэридэ шэнэ онол арга үргэнөөр хэрэглэн, эдэбхи үүсхэл, оролдолго гаргана.

«Нижнеангарсктрансстрой», «ЗапБАМстроймеханизация», «Мостострой-9» трестнүүдэй, «БАМтоннельстрой» управлениин хүдэлмэришэд БАМ-ай барилгые түргэнөөр эрхим шанартайгаар хэжэ, саг болзортонь дүүргэжэ, ашаглалгада тушааха хэрэгтэ бүхы хүсэ шадалаа элсүүлнэ.

«Нижнеангарсктрансстрой» трестын коллектив олон миллион түхэригэй барилга хэжэ, һара, квартал, жэл бүриингөө даабариие үлүүлэн дүүргэжэ байдагаараа БАМ-ай хүдэлмэришэдэй дунда мэдээжэ болоһоор үнинэй ааб даа. Энэ коллектив арбан хоёрдохи табан жэлэй туршада үнгэрһэн табан жэлэйхиһээ хоёр дахин ехэ хэмжээнэй ажал хүдэлмэри хэхэ даабаритай. Ямар аргаар энэ ехэ хараа зорилгые бодото дээрэнь бэелүүлжэ шадаха гээшэбиибди? Үйлэдбэри доторой арга боломжонуудые шадамар бэрхээр хэрэглэһэнэй, шэнэ түрүү онол арга, оньһон техникэ зорилгойгоор ашаглаһанай, хүтэлбэрилэгшэдэй, хүдэлмэришэдэй харюусалгые дээшэлүүлһэнэй ашаар лэ бидэ хубилган шэнэлэлгые түргэнөөр бэелүүлжэ, гүрэнэй даабари болон уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэхэбди,— гэжэ тус трестые эрхилэгшэ А. П. Романов һаяшаг районно Советэй сесси дээрэ хэлээ һэн.

Удааханаершье һаа, шэнэлэн хубилгалга тус трестын коллектив дотор бэелүүлэгдэжэ эхилээ. Бригадна подрядай гуримаар хүдэлмэрилэгшэдэй тоо олошорно. Оньһон техникэ хоёр, гурбан халаагаар турша ашаглагдана. Олон объектнүүд дээрэ хүсэеэ хубаарилан табиха ябадал эндэ болюулагдажа байнхай. Эдэ бүхы хэмжээ ябуулганууд БАМ-ай объектнүүдые түргэнөөр, эрхим шанартайгаар бодхоожо, саг болзортонь ашаглалгада тушааха хэрэгтэнь түлхисэ болохо үгэхэ бэзэ. «Нижнеангарсктрансстрой» трестын коллектив байгша оной долоо һарын даабариһаа гадуур нилээн ехэ барилга хээ.

Манай тоннельщигууд ажал хэрэгээрээ суурхажа ябаһаар. Байгалай тоннель Эхэ орондоо алба хэжэ эхилбэ. Байгалай эрьеын, Кадарай тоннельнүүд энэ жэлэй һүүл багаар саг үргэлжын ашаглалгада тушаагдахаар хараалагдана. Хойто-Муяын 15 километр ута гайхамшаг тоннелиин барилга түлэг дундаа. «БАМтоннельстрой» управлениин коллектив гол хүсэеэ энэ тоннелиин барилга дээрэ табинхай. 7 километр тоннель эндэ баригдаад байна. Эдэнэй хэхэ юумэн үшөөл ехэ. Ажал хэрэгтээ харюусалга ехэтэйгээр хандажа, шэнэлэн хубилгалгые түргэнөөр бэелүүлхэ талаар эндэ одоол ехэ юумэн хэгдэхэ болоно. Тоннельщигууд байгаалиин олон бэрхэшээлнүүдые зоримгойгоор дабан, эршэ зоригтойгоор ажаллана, даабаряа үлүүлнэ. Долоо һарын түсэб 102,3 процент дүүргэгдээ. Эндэ ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэб мүн лэ амжалтатайгаар бэелүүлэгдэнэ.

Районно Советэй гүйсэдком ажалша коллективүүдэй ажал хэрэгүүдые ехэл анхаралтайгаар хинан шалгажа, шадаха зэргээрээ туһална, эрилтээ шангадхана. Гүрэнэй даабари дүүргэдэггүй коллективүүд район доторнай үсөөрһэн байна. Хүдөөгэй ажалшад БАМ-ай барилгашадһаа, түмэр замшадһаа дутангүйгөөр ажаллажа, зарим тэды амжалта түйлане. Үхэр малай, орын тоо олошоруулагдана, сабшалан болон тараалан үргэдхэгдэнэ. Хэрбээ 1974 ондо район дотор 1200 үхэр малай тоологдодог һаа, мүнөө ажахынууднай 2785 толгойтой болоод байна. 1980 ондо 5394 центнер һү гүрэндэ тушааһан байгаа һаа, үнгэрһэн жэл 13845 центнер һү худалдаабди. Мяха худалдаха даабаряа жэл бүри үлүүлэн дүүргэдэг болонхойбди. Район дотор «Тыйский», «Эстония», «Ангарский», «Интернациональный» совхозууд шэнээр эмхидхэгдээ. Сэхыень хэлэхэдэ, бидэ БАМ шадарай зоной ашаглалгые муу бэшээр эхилээбди гэжэ хэлэхэ байнаб. Үхэр малай ашаг шэмэ дээшэлүүлэгдэнэ. Жэлдээ үнеэн бүриһөө 3000 килограмм һү абадаг һаалишадай тоо олошорно. Район дээрэ абаад үзэхэдэ, үнеэн бүриһөө дундаар 2244 килограмм һүн абтадаг болоо. Эндэхи хүйтэн хойто нютагта иимэ ехэ һү абаха гээшэ тиимэ бэлэн хэрэг бэшэ. Хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй, һаалишадай шэнэ ёһоор ажалдаа хандаһан дээрэһээ энэ амжалта түйлагдана.

Жэл бүри 30000 центнер һү, 4000 центнер мяха гүрэндөө худалдадаг болохо гэһэн зорилго хүдөөгэй ажалшад урдаа табина. Энэ зорилго бэелүүлхын тула сабшалан тараалангаа 3850 гектараар үргэдхэхэ, 690 гектар газар уһалагдадаг болгохо ёһотой, БАМ шадарай зоные ашаглалга үргэн дэлисэтэйгээр ябуулагдаха болоно. Энэ шухала хэрэг районно Советэй гүйсэдком мүн лэ анхаралдаа абанхай. Манай Хойто-Байгалай районой ажалшад, БАМ-ай барилгашад асари ехэ хэмжээнэй хүдэлмэри бэелүүлжэ эхилбэ. Энэ бүгэдые бодото дээрэнь бэелүүлжэ, партиин XXVII съездын шиидхэбэри бэелүүлхэ талаар районно Советэй гүйсэдком ажал хэрэгээ эршэдхэжэ, депутадуудайнгаа, саг үргэлжын комиссинуудай хүдэлмэриие һайжаруулха гэжэ эрмэлзэнэ, социально-экономическа хүгжэлтые хурдадхалгада өөрынгөө хубитые оруулхаар зориджоно.

Н. БУЖИНАЕВ,
арадай депутадуудай Хойто-Байгалай районно Советэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

Афганистанай национальна һайндэр, бэеэ дааһан байдалаа һэргээлгын үдэр (1919 он) августын 19-дэ гүйсэхэнь. Гадаадын болон дотоодын харгис хүсэнүүдтэй тэмсэлдэ, арадай засагые бэхижүүлгын, революциин социальна үндэһэ һуурие үргэдхэлгын оршон байдалда ДРА-гай арад зон энэ түүхэтэ һайндэрөө тэмдэглэжэ байна. Гүрэнэй засагай нютагай зургаануудта үнгэргэгдэжэ байһан һунгалта мүнөө үеын Афганистанай эгээл онсо шухала үзэгдэлнүүдэй нэгэниинь болоно.

РЕВОЛЮЦИИН ҮНДЭҺЭ ҺУУРИ БЭХИЖЭНЭ

Үглөөнэй һэрюухэн һэбшээн, элдэб үнгын тугууд, модо һөөгүүдтэ, үнгэрхэдөө телеграфна столбнуудташье бэхилэгдэһэн транспарантнууд — эдэ бүгэдэ Чагчаранай гол талмай дээрэ суглараһан хүн зоной шэг шарайн һайндэрэй шэнжэдэ зохидоор тааралдана. Афганистанай Демократическа Республикын хада уулын провинцида засагай нютагай зургаануудта үнгэргэгдэжэ эхилһэн һунгалта эндэхи хүн зондо үнэхөөрөөшье асари ехэ һайндэр болобо. Эндэхи зон урдандаа «һунгалта», «һунгуулиин кампани» гэхэ мэтэ үгэнүүдые хэзээдэшье дуулаагүй байгаа бшуу. Би дуугаа үгэхэдөө, гүрэнэй засагай зургаануудай бүридэлые тодорхойлолгодо туһалжа шадахаб гэжэ тэдэнэй хэниинь шье бодомжолоогүй байгаа.

Афганистанай олонхи провинцинуудта, ниислэл хотодо засагай нютагай зургаануудай һунгалтанууд дүүрэнхэй. Ойрын сагта ДРА-гай бүхы 28 провинцида арадай депутадууд һунгагдахаар хараалагдана. Гэбэшье мүнөө үеын Афганистанда һунгалта үнгэргэхэ гээшэ юрын хэрэг гэжэ яашье бодомжолжо болохогүй. Хүдөө нютагуудаар һундэлжэ ябадаг душманууд олонхи кишлагуудай хүн зондо аюул тохёолдуулна. Олохон ушарта арад түмэн эртээнһээ һунгалтада бэлдэжэ эхилхын орондо гадаадаһаа эльгээгдэһэн контрреволюционно бандануудые усадхаха ябуулга хэхэ баатай болодог һэн.

Энэ хэрэгтэ нютагай хүн зон эдэбхитэйгээр хабаадана. Ушарынь гэхэдэ, олонхи районуудта революциие сахилгын ба өөһэдыгөө хамгаалгын отрядууд хүдэлнэ. Заримдаа тэдэнэр гүрэнэй засагай ерээдүйн нютагай зургаануудай үндэһэ һуури болохо хүдөө тосхонуудай Советүүдэй үүргэ дүүргэнэ бшуу. «Эдэ бүлэгүүдэй гэшүүд бидэниие хамгаалагшад гээшэ гэжэ Зард-Камарта ажаһуугшад тоолоходоо, али бүхы талаар маанадта этигэн найдадаг байгаа. Тиимэһээ бидэнэй олонхид нютагай Советтэ арадай бүрин эрхэтэ түлөөлэгшэдөөр һунгагдаһан байгаабди»,— гэжэ Тахар провинциин энэ кишлагта революциие хамгаалагшадай бүлэгые хүтэлбэрилэгшэ Анвар ТАСС-ай корреспондентдэ хэлэбэ.

Афганистанда гүрэнэй засаг захиргаанай нютагай зургаануудай һунгалта түрүүшынхеэ үнгэргэгдэжэ байна. 60-аад онуудта сэхыень хэлэхэдэ, парламент һунгагдаа һэн. Гэбэшье тэрэ шахай хаанта засагые дайлалан халхалалгада зэрюулагдаһан байгаа. Мүнөө болоожо байһан һунгалта хадаа Апрелиин национальна - демократическа революциин социальна үндэһэ һуурие үргэдхэлгын, Афганистанай ниитын ажабайдалда демократическа хубилалтануудые хэлгын, контрреволюциие усадхалгада арадай бүхы хүсэнүүдые элсүүлэн хабаадуулгын, шэнэ общество байгуулгын гэршэ жэшээ болоно. Хото городуудта, районуудта, кишлагуудта байгуулагдаһан Советүүдтэ джиргануудта социальна элдэб үгэ элдэб үндэһэ яһанай олон мянган хүн зон хүдэлнэ. Хүдэлмэришэд болон тараашад, худалдаа наймаашад болон [illegible]наартад, багшанар болон вра[illegible]нууд, үгсаатадай вождьнор болон тэдэнэй эгээлэй юрын гэшүүд тэрэ тоодо ороно.

Нютагай Советүүд ямар асуудалнуудые шиидхэнэб? Кабулай хоёрдохи районой гүйсэдхэхэ джиргын гэшүүн, хилээмэ баридаг комбинадай хүдэлмэришэн Мохаммед Акбар энэ асуудалда иигэжэ харюусана: «Арад зоной эрилтэ хэрэглэмжэнүүдые али бүхы талаһаань шэнжэлжэ, тэдэнэй эрилтэнүүдые хангаха гээшэ манай хүдэлмэриин гол зорилго болоно. Хэдэн зуугаад хүн үдэр бүри Советтэ ерэжэ байдаг. Нэгэниинь байшан барихадамни тэдхэмжэ үзүүлыт гэжэ гуйха, нүгөөдэнь троллейбусэй харгы замые хубилгахые дурадхаха, гурбадахинь үзэг бэшэггүйдэлгые усадхаха шэнэ кружогуудые эмхидхээ һаатнай, би багшалха аргатай сайнаб гэжэ мэдүүлхэ».

Нютагай джирганууд болон Советүүд хүн зониие медицинскэ талаарнь хангаха, газар болон уһа хубаарилха, революциие хамгаалгын отрядуудые эмхидхэхэ, арад зоной һуралсал гэхэ мэтын асуудалнуудые шиидхэдэг байна. Урдандаа эдэ асуудалнуудые шиидхэлгэдэ огто хабаададаггүй хүнүүдэй гүрэнэй бүрин этигэмжэтэ түлөөлэгшэд болоожо, ашаг үрэ ехэтэйгээр хүдэлхыень харахадаа, гайхан тагнахаар лэ.

Эдэ мүрнүүдэй бэшэгдэжэ байха үедэ ДРА-гай оройдоол гурбан провинцида засагай нютагай зургаануудта һунгалта үнгэргэхэнь лэ үлэһэн байгаа. Удаань республикын парламентын — гүрэнэй Советэй һунгалта үнгэргэхэ һунгуулиин кампани эхилхээр хараалагдана. Тингэжэ Афганистанда революционно шэнэдхэн хубилалгануудые батадхаха хэрэг үргэлжэлһөөр. Контрреволюционернүүдһээ үргэн ехэ районуудые сүлөөлхэдөө, арадай засаг хүн зониие өөһэд тээшээ эдэбхитэйгээр элсүүлэн татана. Эгээл тиимэһээ революциин дайсадай худал хуурмаг номнолдо удаан саг соо орожо байһан ажалшад арадай засагай ямар хараа түсэбтэй, ямар зорилготой байһые ойлгожо эхилнэ. Арадай засаг тэдэнэртэ амгалан байдал хангахые, арадай засаг түрэ байгуулхые оролдоно. Нютагай Советүүдэй байгуулагдаһан кишлагуудта душманууд орохоёо зүрхэсэхээ болинхой. Ушарынь юуб гэхэдэ, феодалнуудай, помещигүүдэй болон тэдэнэй туһамаршадай — контрреволюционно бандануудай удамаршадай олон жэлэй дарлалта мүлжэлгэһөө сүлөөрһэн тараашад иимэ шанга тэмсэлдэ олоһон эрхэ сүлөөгөө хамгаалхын тула харюу сохилто үгэхэ байха гэжэ тэдэнэр һайн ойлгонол.

Олег КУЗЬМИН,
ТАСС-ай корр.

ТҮМЭР ЗАМ БА ТЭРЭНЭЙ ГЕРОЙНУУД

«Бидэ БАМ баринабди» гэһэн выставкэ Сибириин болон Алас-Дурна хизаарай бүхы городуудаар харуулагдаа. Ленинградай залуу уран зурааша В. Чеботарь выставкын авторынь болоно. БАМ-ай түрүүшын барилгашадай образууд тэрэнэй зохёохы ажел ябуулгада гол һуури ээлдэг.

Зургаан жэлэй саада тээ И. Е. Репинэй нэрэмжэтэ уран зурагай, скульптурын болон архитектурын студент ВЛКСМ-эй ЦК-гай путевкоор барилгада ерэһэн юм. Энэ хугасаа соо тэрэ 3 мянга шахуу зурагуудые бүтээгээ.

— БАМ минии хүдэлмэриин шалгагшань болоһон байна. Институдай багшанарай заажа үгэһэн бүхы юумэн эндэ нарин шалгалта гараһан байна,— гэжэ В. Чеботарь хэлэнэ.— Түмэр замай барилга дээрэ гайхамшагта хүнүүдтэй танилсажа, тэдэнэй портредүүдые аһан шадалаараа оролдожо бүтээгээб.

Түмэр замай Буряадай участок ошоходоо, барилгын геродеецүүд Александр Бондарьтой, Вячеслав Бритиковтэй уулзажа баярлаа һэм. Тэдэнэрэй даадаг бригаданууд бүглүү тайга соо түбхинэжэ, түмэр замай ээлжээтэ участогые барижа эхилһэн, ажалай эрхим дүнгүүдые хойно хойноһоонь түйлаһан шуу. Имагтал тэдэнэр, мүн сугтаа хүдэлдэг нүхэдынь «Мои собеседники» гэһэн триптихэй геройнууд болоһон байна.

Буряадай участогай ниислэл Северобайкальскда Ленинградай уран зураашын бүтээһэн портредүүдэй галерей дэлгээгдэһэн байна.

Ленинград.

В. ГАНШИН,
ТАСС-ай корр.

СЕВЕРОДОНЕЦК: СОЦИАЛЬНО-СОЁЛОЙ ЕХЭ БАРИЛГА

ТАСС · АПН
ХИЛЫН СААНАҺАА

ООН-ой КОМИТЕДЭЙ СЕССИ ДҮҮРЭБЭ

НЬЮ-ЙОРК. Колонинуудые усадхан зайсуулха талаар ООН-ой тусхай комитедэй сесси Нэгэдэмэл Нацинуудай Организациин штаб байшан соо дүүрэбэ. Колониальна оронуудта ба арадуудта бэеэ дааһан байдал олгохо тухай деклараииe бэелүүлхэ тухай асуудалай ямараар дүүргэгдэжэ байһаниинь тэрэнэй үедэ зүбшэн хэлсэгдээ. 25-һаа дээшэ жэлэй урда тээ Советскэ Союзай үүсхэлээр ООН-ой Генеральна Ассамблейн абаһан энэ түүхэтэ документын дүримүүд Намибида, Пуэрто-Рикодо, бусад зарим газар дайдада хабаатай байна гэжэ баталагдан абтаһан шиидхэбэринүүд соо тэмдэглэгдэнэ.

Бүлэглэлнүүдтэ хабаададаггүй оронуудай болон социалис гүрэнүүдэй делегадууд үгэ хэлэхэдээ, США-гай хуули бусаар булимтаран эзэмдэһэн Микронезиин байдалаар, Номгон далай дээрэ буу зэбсэгүүдые тараан тодхолгоор, энэ райондо сэрэгэй аюулай дэбэргэгдэжэ байлгаар һанаагаа зобожо байһанаа мэдүүлбэ. Колониальна ба өөһэдын хүтэлбэригүй газар дайдые хэрэглэжэ, ядерна туршалгануудые хэжэ, али бүхы түхэлэй буу зэбсэгүүдые тэндэ таран тодхожо болохогүй гэжэ комитет шиидхэбэринүүдэйнгээ нэгэн соо тэмдэглэнэ. Колониальна газар дээрэ сэрэгэй баазануудые байгуулга колониальна оронуудта ба арадуудта бэеэ дааһан байдал олгохо тухай декларациие бүрин хүсэдөөр бэелүүлхэ замда бэрхэшээл түбэгүүдые ушаруулха байна гэжэ тэрээн соо хэлэгдэнэ.

ЭЭЛЖЭЭТЭ БЭШЭ ПЛЕНУМ

ЛУАНДА. МПЛА-Ажалай партиин Түрүүлэгшэ, Анголын Арадай Республикын Президент Жозе Эдуарду душ Сантушай түрүүлэлгэ доро МПЛА-Ажалай партиин ЦК-гай ээлжээтэ бэшэ пленум хүдэлмэреэ эхилбэ. Тэрээндэ хабаадагшад орон доторхи сэрэгэй-политическэ байдалай, мүн социально-экономическа хүгжэлтын асуудалнуудые зүбшэн хэлсэнэ.

ПОРП-ын ПРОГРАММА

ВАРШАВА. Байгша оной июль һарада болоһон ПОРП-ын X съезд дээрэ баталагдан абтаһан Польшын Нэгэдэмэл хүдэлмэришэнэй партиин Программа олон хэһэгээр хэблэгдэн гараба.

СССР-тэй холбоо барисаан, аха дүүгэй харилсаан, социалис хани харилсаата гүрэнүүдэй нэгэдэлые бэхижүүлгэ хадаа Польшын гадаадын политикын гол зорилго болоно гэжэ Программын уласхоорондын бүлэг соо заагдана. Польшо халаа социалис нэгэдэлтэ гүрэнүүдэй найдамтай, хүсэн түгэс хүбинь юм.

Советскэ Союз болон бусад социалис оронуудтай экономическа, эрдэм-техникын харилсаагаа эршэмтэйгээр хүгжөөлгэ, СЭВ-эй оршондо экономическа харилсаае гүнзэгырүүлгэ хадаа НИР-ые хүгжөөлгын стратегиин үнэлһэн шухала зүйл болоно. Олон ба хоёр талын хэлсээнүүдэй, 2000 он хүрэтэрхи үедэ улаан болоһой программануудай үндэһөөр тусхай мэргэжүүлгые, хамжаае үргэдхэн хүгжөөхэ гээшэ онсо шухала удха шанартай байна.

Социализмын гол ёһонуудай болон үнэтэ шухаг зүйлнүүдэй үндэһөөр али бүхы талаар социалис хубилалтануудые бэелүүлхые хараалһан партиин политикын зорилгонууд Программын дотоодын политическэ бүлэг соо бии. Эрдэм-техникэ хурдан түргэнөөр хүгжөөһэнэй, тэрэнэй түйлалтануудые хэрэглэһэнэй ашаар лэ социально-экономическа асуудалнуудые шиидхэжэ, социалис Эхэ оронойнгоо гэрэлтэ һайхан ерээдүйе хангажа шадахаби гэжэ ПОРП-ын Программын түгэсхэлдэ хэлэгдэнэ.

БАБРАК КАРМАЛИИН ХЭЛЭҺЭН ҮГЭ

КАБУЛ. НДПА-гай ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ДРА-гай Революционно Советэй Түрүүлэгшэ Бабрак Кармаль Афганистанда эб найрамдал болон аюулгүй байдал хангалгын хэрэгтэ туһа нүлөө үзүүлхэ уряатайгаар бүхы эсэгэ оронойхидтоо хандаба. Демократическа Афганистанда эсэргүүгээр империализмын ба харгис хүсэнүүдэй үүдхэжэ байһан соносхогдоогүй дайн айхабтар ехэ гарза хохидол ушаруулаа, хүн зониие олоор хосорсогоо гэжэ тэрэ Афганистанай радио болон телевидениеэр үгэ хэлэхэдээ мэдүүлбэ. Национальна эблэрэлгын үндэһөөр шуһа адхаралгата дайн байлдаанда эсэс табиха, гадаадын гүрэнүүдэй хамааралсалгаһаа уламжалан, орон дотор тохёолдуулагдаһан бэрхэшээл түбэгүүдые усадхан зайсуулхын тула Афганистанай патриодууд бүхы хүсэлэл оролдолгонуудаа улам эдэбхижүүлхэ ёһотой гэжэ Б. Кармаль тэмдэглээ.

Американ империализм түрүүтэй бүхы харгис хүсэнүүдэй социалис оронуудһаа булюу хүсэтэй болохо һэдэлгэ дэлхэй дээрэхи байдалые улам орёо түгшүүритэй болгоо, ядерна дайнай аюулые дэбэргээ гэжэ Б. Кармаль мэдүүлбэ. СССР-эй гаргажа байһан эб найрамдалта үүсхэлнүүдые тэрэ үндэрөөр сэгнээ.

СЭРЭГЭЙ БЮДЖЕДЫЕ ЗҮБШЭН ХЭЛСЭНЭ

ВАШИНГТОН. Буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые зогсоохо тухай американ олониитын эрилтэнүүдые хараада абажа, США-гай конгрессэй түлөөлэгшэдэй палата 1987 оной финансын жэлдэ Пентагоной бюджет тухай хуулиин проектдэ заһабаринуудые оруулба. Тэдэнь химэл ододые буудажа унагааха буу зэбсэг туршалгые нэгэ жэлээр хойшолуулхые, мүн бинарна химическэ зэбсэг үйлэдбэрилгэ хорихые хараална.

Сагаан байшангай хэды хашажа байгаашье һаань, дурадхагдаһан заһабаринууд һайшаагдаа. Энэ хашалта харшалалтын ямар ехэ байһые иимэ ушар баримта элирхэйлэн гэршэлнэ: түлөөлэгшэдэй палата бинарна зэбсэг үйлэдбэрилгэдэ гаргашалагдаһан мүнгэ зөөри хэрэглэлгые ерэхэ жэлэй октябриин 1 болотор хориһон конгрессмен Джон Портерой заһабариие оройдоол нэгэ дуугаар булижа, баталан абаһан байгаа: тэрэнэй түлөө—210, харин 209 конгрессмен буруушаажа дуугаа үгэбэ.

Договороор хараалагдаһан лимидүүдһээ дээшэ ядерна буу зэбсэгүүдые тараан тодхолгодо мүнгэ зөөри һомолоолгые хориһон конгрессмен Норман Диксын заһабариие урда тээнь палата буруушааха байһанаа мэдүүлээ һэн. Ушарынь юуб гэхэдэ, ОСВ-2 тухай совет-американ договорые сахихаа американ захиргаан арсаһан байгаа. Американ захиргаанай эрилтэ «одото дайнай» программада хараалагдаһан мүнгэ зөөриие хороохо шухала гэжэ палата мүн лэ мэдүүлээ бшуу.

ХҮН БА байгаали

МУЗЕЙН ХАШАА СОО... БАЙГААЛИ

Сэхыень хэлэбэл, эдэ үгэнүүдые гаршаг болгон холбоод байхада, уншагшын ой ухаанда яашье тааранагүй ёһотой. Эртэ урдын үе сагта, түүхэдэ болон алдар суута хүнүүдтэ хабаатай зүйлнүүдые музейн залнууд соо хаража дадал болоһон хүн зон байн байһаар байгаалияа музей соо харадаг болохонь гээшэ гү? Эндэ хэн зэмэтэйб?

Улаан-Үдэ хотын захада оршоһон этнографическа музей олондо мэдээжэ юм. Тэндэ республикымнай газар дайдада амидардаг зарим ан амитад суглуулагданхай. Мүнөө тэндэ байгаалиин багахан булан байгаа һаа, һаяын ерээдүйдэ байгаалиин музей болгогдожо, Байгал далай худар амидардаг 70 гаран янзын амитад үргэн ехэ вольернүүд соонь байрлажа эхилхэ.

— Түсэблэгдэжэ байһан музей соо бүхыдөө 500 шахуу ан гүрөөл амидарха ёһотой,— гэжэ этнографическа музейн директор С. Р. Хомосов хөөрэнэ. — Анхандаа Буряадаймнай ой тайга соо хаа-яа үзэгдэдэг байһан уссуриин эрээн гүрөөһэн табигдаха юм. Гэхэтэй хамта эндэмнай эрээн гүрөөһые һүүлшынхиеэ 1929 ондо хараһан ангуушадай тэрэниие буудажа алажархиһаниинь ехэл харамтай гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Тиихэдэ Буряадтамнай улаан шоно, зээрэн, халюун, хулан амидардаг байһан. Воронежой гүрэнэй заповеднигһээ халюунуудые асарха тухай захил хэнхэйбди. Таджикистанһаа куланууд абтаха. Эдэ амитадай амидархада таарамжатай байра байдал түхеэрһэнэйнгээ зэргээр тэдэниие асархабди. Хүн зоной амитадтай танилсахыень хаалгын тусхай үндэр барилганууды бодхоохобди. Ерээдүйдэ ехэ гоё юумэн болохо гэжэ хүлеэнэбди. Иимэ нэмэл музей бэлэн болгохын тулада аяар 9 миллион түхэриг ашаглаха ёһотойбди.

Мүнөө этнографическа музейн дэбисхэр дээрэ оршоһон байгаалиин булан шэнэ амитадые нэмээн абаха ямаршье арга боломжогүй. Юуб гэхэдэ, эндэ амидардаг баабгай, хандагай, оро, гүрөөһэдэй жэлбүри түл үгэхэдэ, музейн ан үсхэбэрилэгшэд ехэл бэрхэтэй байдалда ородог байна. Түлыень һайнаар тэжээжэ харууһалхаһаа гадна, боргожожо томо болоходонь, аминдань байра байдал түхеэрхэ хэрэгтэй бшуу. Тэдэнэй толгой тоогой олошорходо, зарим нэгэнэйнь саашанхи хуби заяан тухай бодомжолхо хэрэгтэй. Жэшээлхэдэ, табан жэлэй саана баабгайн 6 гүлгэдые Алма-Ата хотын цирк, үшөө хоёрые Клайпеда хото эльгээһэн байна. Улаан-Үдэ хотодо Байгаалиин музейн нээгдэхэдэ, баабгайн хэмэл дүрсэ хэрэгтэй болоо һэн. Ой тайга руу ошожо баабгай барингүйгөөр, музей соохи нэгэ баабгай музейнүүдэй нэгэдэлэй генеральна директорэй захиралтаар хэмэл дүрсэ болохо хубитай болоһон юм.

Музей соо амидардаг оронууд болон гүрөөһэнүүд мүн лэ иимэрхүү байдалтай. Жэшээлхэдэ, байгша оной хабар бэеэ хүсэһэн хоёр хандагай байгаалида эрхэ сүлөөдэ табигдаа һэн. Хүнэй харууһан доро үндыһэн эдэ амитад байгааляар үршөөгдэһэн шэнжэ шанараа гол түлэб алданхай бшуу. Тиимэһээ ой тайга соо бэеэ даагаад амидархань ехэ бэрхэшээлтэй байхань лабтай. Гэбэшье дулаанай сагта табигдаһан эдэ амитад шэнэ эрхэ байдалда дадажа, зэрлиг түрэлнүүдэйнгээ шэнжэ шанарые һэргээхэ ёһотой гэжэ найдаха дуран хүрэнэ.

Зүгөөр баабгайе сүлөөдэ табихын аргагүй. Түрэһэнһөө хойшо ан үсхэбэрилэгшэдэй гарта һураһан амитад сүлөөдэ ябахадаа, танигдаагүй хүндэ дүтэлжэ сошоожо магад. Тиимэһээ сүлөөдэ табигдаһан баабгайнуудай зан абарие таахань бэрхэтэй.

Байгаалиин музей бии болгохо тухай асуудал мүнөө үедэ шухала удхатай асуудал болоод байна. Гансашье улаан-үдынхид бэшэ, мүн республикымнай хүдөө нютагуудай хүн зон өөһэдын зоопарктай болоо һаа гэжэ дурадхадаг. Мүнөө этнографическа музей соо байгуулагдажа эхилһэн байгаалиин музей хүн зоной эрилтые зарим тэды хангаха гэжэ һанагдана. Зүгөөр нэгэ асуудал һанаа зобооно. Арбаад түхэлэй амитадые байгаалиин буланда суглуулжа, хүн зондо харуулжа байһан аад, тэдэнэйнгээ түлые буудахада, байгаалида табихада хайшааб. Тиимэһээ энэ асуудалые зүбөөр шиидхэхэ, хамгаалгадаа абаһан ан амитадаа бодотоор хамгаалдаг байял гэжэ хэлэхэ дуран хүрэнэ.

Н. ДАШИЕВ,
манай штатнабэшэ корр.

ВЫСТАВКЭДЭ ОЛООРОО ХАБААДАЯ

Байгша оной сентябриин 6—7-ной үдэрнүүдтэ Улаан-Үдэ хотын ажалшадай амардаг, сэнгэдэг парк соо саад ургуулха дуратайшуулай выставкэ үнгэргэгдэхэнь. Тус выставкэ арадай уран бэлигэй фестивалиие ургуулан, байгаалиие хамгаалха республиканска бүлгэмэй, республикын Соёлой министерствын болон профсоюзуудай соведэй арадай уран бэлигэй байшангай коллективүүдээр эмхидхэгдэхэ.

Һайн дураараа саад ургуулагшад өөһэд өөһэдынгөө ургуулһан үрэ жэмэс, овощ, сэсэгүүдээ выставкэдэ асаржа, олоной үзэмжэдэ табиха эрхэтэй. Выставкэдэ хабаадагшад саад ургуулха дуратайшуулай бүлгэмэй правлениидэ, мүн городской соведтэнь ерэжэ, өөһэд өөһэдынгөө нэрэ, обогуудые бэшүүлхэ зэргэтэй.

Эмхидхэлэй комитедэй шиидхэбэриин ёһоор, выставкэ дээрэ һайшаагдажа, түрүү һуури эзэлэгшэдтэ барюулагдаха тусхай арбан шан тогтоогдобо. Мүн тусхай диплом, грамотанууд барюулагдаха юм.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

УЛАСХООРО... ШЭНЖЭ

ШУХАЛА УУЛЗАЛГАН...

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь М. С. Горбачев үнгэрһэн неделидэ хани ёһоной тон шухала хоёр уулзалга — КПВ-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь, СРВ-гэй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ Чыонг Тиньтэй, МНРП-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь, МНР-эй Арадай Агууехэ хуралай Президиумэй Түрүүлэгшэ Ж. Батмүнхтэй—үнгэргөө.

Уласхоорондын байдалай элдэб асуудалнуудаар партинуудай хүтэлбэрилэгшэд һанамжануудаараа андалдаһан, харилсаа холбооной байдал ба саашанхи арга боломжонууд зүбшэн хэлсэгдэһэн байна. Азиин ба Номгон океанай оронуудай аюулгүй байдал бэхижүүлгэдэ, уласхоорондын аюулгүй байдалай бүгэдэниитын системэ байгуулгада Ази ба Номгон океанай регионие (АТР) оруулгада хабаатай совет шэнэ эдэбхи үүсхэлдэ онсо анхаралай хандуулагдаһаниинь ойлгосотой ааб даа. Эб найрамдалта энэ тон ехэ хэмжээтэй үүсхэл М. С. Горбачевой Владивостокто хэлэһэн үгэ дотор дурадхагдажа, СРВ ба МНР-эй талаһаа гүйсэд дүүрэнээр һайшаан дэмжэгдэһэн байха юм. Азиин социалис бусад гүрэнүүдтэл адли эдэ хоёр оронууд Зүүн-Урда Ази ба Алас-Дурнадахи байдалые гүримшуулгада, уласхоорондын байдалые бүхыдэнь бэхижүүлгэдэ зорюулагдаһан тодорхой дурадхалнуудые нэгэнтэ бэшэ дурадхаһан гэшэ.

Москвада болоһон уулзалганууд миил Вьетнам ба Монголдо бэшэ, харин АТР-эй бусад оронуудта ехэ һонирхол татаһан, сэдьхэл бодол хёнааһан байна. М. С. Горбачевой Чыонг Тиньтэй уулзалга хадаа марксизм- ленинизмын ба социалис интернационализмын ёһо гүримуудта түшэглэһэн совет-вьетнам хани нүхэсэл ба харилсан туһалалсалгын шэнэ толотомо жэшээ болоно гээд «Нян зан» газетэ бэшэбэ. М. С. Горба... уулзалга—түүхэтэ уд... рэг. Энэ уулзалга ма... дуудай хэтэ мүнхын ... нинскэ үг зорилгые ... баяжуулба, МНРП ба ... рондохи аха дүү ха... талаарнь гүнзэгырүүл... зетэ бэшээ.

АТР-эй талаар сове... ды онсо шухала бай... делидэ болоһон үшөө... гэршэлэн харуулба. ... Фиджи гүрэнэй С... Номгон океанай урд... түлөөлэгшэдэй суглаа... хүдэлмэрөө дүүргэжэ, ... урда хубиие ядерна ... гон соносхохо тухай ... дэмжэхыень ядерна ... уряалһан байна. ССС... тиимэ дэмжэлгэ дары... дэ США ба Англи хо... гүйтэһөөр, Франци и... өөһэдынгөө ядерна ... гэлжэлүүлхэ хүсэлтэй...

Сан-Франциско... Австрали хоёрой хоо... дээрэ тодорхойлогдо... Зеландиин оролсодог ... гэдэг хэлсээн бодото... түйлдаа хүрэбэ. Ядер... бльнууд болон само... газар дээрэ табихаһаа ... АНЗЮС хэлсээгээр Ш... гаалха талаар США е... һан уялгануудаа болю... гүрэнэй секретарь Д... Энэ ушарал ядерна ... литикаһаа минии пра... хагүй гээд Шэнэ ... министр Д. Лонги гэ...

АЮУЛГҮЙ БАЙДАЛ БҮГЭДЭНД...

Советскэ Союз ба социалис хани нүхэсэлэй бусад оронууд «уласхоорондын аюулгүй байдалай бүгэдэндэ хабаатай системэ байгуулха тухай» асуудал ООН-ой Генеральна Ассамблейн ээлжээтэ сессиин үзэмжэдэ табиба. 159 гүрэнһөө бүридүүлэгдэһэн уласхоорондын түлөөлгэ ехэтэй энэ организацида тодорхой үндэһэ һуури боломоор документ зохёохые дурадхагдана. Тэрэ документ хадаа эб найрамдалай ба арадуудай хоорондохи харилсаа холбооной аша туһада правительство бүхэнэй ажал ябуулгада хүндэтэй хараа шэглэл боложо үгэхэ зэргэтэй.

Хүн түрэлтэн өөрынгөө түүхэдэ хэзээдэшье иимэ юумэ шэлэхэ баатай байгаагүй: өөһэдыгөө өөһэдөө үгы хэхэ замаар дабшаха гү, али соёл болбосоролоо аршалан хамгаалхын тулада гүрэнүүд хоорондын харилсаа холбоо байгуулха гү. Түрүүшынь зам ядерна зэбсэгүүдые ехээр гаргалгада хүргэхэ ба арсалдаата асуудалнуудые сэрэгэй хүсөөр шиидхэхэ һэдэлгэдэ түлхинэ. Манай дэлхэй ондоо замаар урагшаа дабшажа шадаха, дабшахашье ёһотой. Тиигэхын тулада бүхы дэлхэйе эзэмдэн зонхилхо гэһэн эрилтэһээ, бусадта өөрынгөө дура зоргоор баалалта хэхэ һэдэлгэһээ арсаха, буу зэбсэгүүдые бодото ёһоор хуряан абалгада орохо хэрэгтэй ха юм.

Социалис хани нүхэсэлэй оронуудай дурадхаһан хараа бодол ямар этигэл найдабарида үндэһэлнэб гэхэдэ, манай ажаһуужа байһан үе сагта, ракетно-ядерна зэбсэгүүдтэй болоһон бодото эрхэ байдалда арсалдаата асуудалнуудые, зүришэлдөөтэ ушаралнуудые шиидхэлгэдэ шэнэ ёһоор хандаха хэрэгтэй. Тэрэнэй гол үг зорилгые ойлгожо ядахаар бэшэ: хэдышье ехэ хүсэтэй байһан нэгэшье гүрэн өөрынгөө национальна аюулгүй ба... сөөр хангаха аргагүй... скэ хэрэгсэлнүүдээр, ... багаһаа ба политическ... баримталдагһаа дул... оронуудай хамтын хү... амгалан тайбан байдал... аршалжа бслохо байн... аюулай үргэдэжэ байха... матиин дурадхаһан үни... нөө иимэ шэнэ хараа... дэнэ гэбэл: аюулгүй ... аргагүй. Тэрэ хадаа им... ба баранда адли тэгш...

.Мх түхэлэй шэнэ ... түхэлэй бомбардировщи... гуур тамардаг ядерна... нуудшье Холбооото Ш... ригшадай сэрэгэй-стра... талаар булюу байдалтай ... сэл эрмэлзэлдэ бэелхэ... арадуудта баалалта хэ... Гэхэтэй хамта Сагаан ... бодолой зэбсэг болоһо... эрилтэһээ гэзгдэһэн «б... дэн зонхилхо» гэһэн ... тодоор харагдана. Сагаа... гүрэнэй дотоодын хэ... дэлхэйн бүмбэрсэгэй ал... сэгтэ хүсөөр өөһэдын... дые тогтоохо эрхэ өөр... гэһэн бүдүүлиг мууха...

Уласхоорондын хэрэг... даха гээшэ миил бүтэж... хараһан ябадал байха... ехэтэй. Бүхы дэлхэйе ... нэрбүүлэнгүй, ядерна ... да хэжэ хэниые шадах... бодол баримталагшад ... даһанда гараха ёһотой...

ИНДИИН АРАДАЙ ҺАЙНД...

Индиин ниислэл хото һайндэрэйхеэр гоёон шэмэглэгдэнхэй. Бүхы үйлсэнүүдтэнь тугууд болон транспарантнууд харагдана. Түүхэтэ улаан хэрэм бэглаа сэсэгүүдээр бүрхөөгдэнхэй. Эндэ 1947 оной августда Индиин түрүүшын премьер-министр Джавахарлал Неру бэеэ даанхай болоһон оронойнгоо тугые үргэһэн байха юм. Эндэхэг арад мартагдашагүй энэ үйлэ хэрэгэй 39 жэлэй ойе баяр баясхалантайгаар тэмдэглэжэ байна. Колониальна дарлалтаһаа сүлөөрһэн эндэхэг арад ажабайдалай элдэб олон талаар өөрынгөө бэлиг шадабарие эли тодоор харуулжа, эрдэм ба техникын талаар, соёл гэгээрэлдээ горитой ехэ амжалтануудые түйланхай. Бүгэдэниитын аюулгүй байдал аршалан хамгаалгада элитэ ехэ үүргэ дүүргэжэ байһан энэ ороной нэрэ хүндэ уласхоорондын байдалда улам ургана. Эб найрамдал ба арадуудай хоорондохи хани нүхэсэл бэхижүүлхын түлөө, дайнда эсэргүү ба хүсэ хэрэглэхэ ямаршье ябуулгада эсэргүү тэмсэлэй түрүү зэргэдэ Инди ходо ябана. Сэрэгэй бүлэглэлдэ хабаадахагүйн түлөө хүдэлөөнэй түрүүлэгшын үүргэ дүүргэжэ байһан, зургаан гүрэнэй толгойлогшонорой Делидэ болоһон уулзалгын хүдэлмэридэ тус ороной эдэбхитэй хабаадалгые дэлхэйн арадууд үндэрөөр сэгнэнэ. Тэдэ «зургаанай» һүүлдэ хэһэн уулзалга мэнэ һаяхан Мексикэдэ амжалтатайгаар үнгэргэгдэбэ.

Делиин һайндэр гоё һайхан. Гэбэшье Индиин ниислэлэй шэг шарайда һүүлэй үдэрнүүдтэ хубилалтын болоһон эли тодо. Энэ ехэ город бэеэ саб татанхай. Үйлсэнүүдтэнь полициин харуул, патрульна машинанууд харагдана. Һүйдхэлшэдэй харата ябуулга эндэхэг арадай дурые гутаана. Экстремис б... ябуулгаяа эдэбхижүүлһэ... хоорондын империалис... рюусаха байһаниие ол... нууд гэршэлэн харуулна, ... сагаархидаар дамжуулан, ... тэдэндэ политическэ ба... һаламжа ходо үзүүлнэ... бүлэгүүдэй олохон толг... да, Канадада, Великоб... доод, Вашингтон, Отта... туһаламжа дэмжэлгээр ... ябуулга хэнэ. Тиимэ уш... руушаалга нэгэтэ бэшэ ... юуб гэхэдэ, Индиин бэ... шугам уласхоорондын ... һанаанда огто таарам... тэдэ хархисууд баалалт... элдэб хэрэгсэлнүүдые ...

Дотоодын ба гадаады... та ябуулгануудһаа ороно... хай байдалые аршалан ... шиидэнги байһанаа энэ... харуулжа байна. Засагай ... һан ИНК(и) партиин па... гэй гэшүүдтэй Делидэ ... дээрэ үгэ хэлэхэ зуураа, ... дайсадай харата ябуулга ... айлгаха зорилготой, гэбэ... үйлэ хэрэгүүд алуурша... тэмсэл хэхые арад зон... дайсадта хараа түсэбөө ... олдохогүй гээд Индиин ... Р. Ганди хэлээ. Бидэнэр ... хүргэхэ хүсэл эрмэлзэ... гээд премьер-министр о...

НЮТАГ НЮТАГАЙ ҺОНИН

СЭЛЭНГЫН РАЙОНДО

ҮРЭ ЖЭМЭС ЭЛБЭГ ЕХЭЭР

Сэлэнгын үрэ жэмэсэй питомнигой коллектив байгша ондо 134 центнер жэмэс суглуулжа, гүрэндэ тушааха түсэбтэй юм. Августын 11-нэй мэдээгээр 110 центнер үрэ жэмэс бэлэдхэгдэжэ, захилшадта эльгээгдэжэ эхилэнхэй. Жэшээнь, Үнэгэтэйн үрэ жэмэсэй заводто 10 центнер, Улаан-Үдын һэрюун унданай заводто 30 центнер, «Гусиноозерскуголь» нэгэдэлэй ОРС-до 4 центнер ургаса тушаагдаа.

Гусиноозерск хотодо ажаһуугшад, мүн дүтын һуурин тосхонуудай хүн зон үрэ жэмэс түүлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Тиихэдэ ой модоной ажахын хүдэлмэрилэгшэд, штатна ангуушад энэ хэрэгтэ хубитаяа оруулалсана. Үрэ жэмэс элбэг ехээр суглуулһан ангуушадта урмашуулга болгон агнууриин нэмэлтэ лицензинүүд үгтэхэ юм.

ХҮН ЗОНОЙ АША ТУҺАДА

XII табан жэлдэ хүдөө нютагуудай худалдаа наймаанай магазинуудай барилгада Сэлэнгын райпотребсоюзай правлени горитой анхарал хандуулна. Түсэбтэ энэ табан жэлэй туршада эдеэ хоолой, хүдөө ажахын продуктнуудай магазинууд, тушаан абалгын бэлэдхэлэй пунктнууд болон байрын гэрнүүд олоор баригдажа, ашаглалгада оруулагдаха ёһотой.

Эдэ үдэрнүүдтэ Новоселенгинск һууринда хүдөө ажахын продуктнуудые наймаалха шэнэ магазин, хоёр квартиратай байрын шэнэ гэр ашаглалгада тушаагдахаар бэлэн болгогдобо. Сэлэн-Дүүмэ һууринда эдеэ хоолой магазинай байшан бодхоогдожо байна. Тэндэ 160 тонныг хүсэтэй холодильник тодхогдохо юм.

С. АЮШЕЕВ,
манай штатнабэшэ корр.

ЗАХААМИИН НЮТАГААР АЯНШАЛААД...

«СССР —минии Эхэ орон» гэһэн экспедициин маршрудай хүдэлмэридэ һургуулимнай багшанар эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг. Өөрынгөө ажал хэрэгтэ дуратай залуу багша Борис Гонгорович Ринчинов аяншалгын болон хизаар ороноо шэнжэлгын хүдэлмэри хоёрдохи жэлээ эрхилнэ.

Байгша оной зун тэрэнэй хүтэлбэри доро арба гаран һурагшад Шара-Азарга—Дархинта гэһэн замаар аяншалгада ябаа һэн. Октябриин революциин урдахи жэлнүүдтэ алта угаагшадай газарнуудаар ябажа, тэндэхи оршон тойронхи байгаалиин ан амитад, ургамалнууд болон газарые шэнжэлхэ гэһэн зорилгоёо тэдэнэр урагшатайгаар бэелүүлээ. Үни сагта алта угаагшадай байрлаһан һандаршанхай гэр олоо, дүтэ шадарай газарай хүрьһэ шэнжэлээ. Эндэхи газарай шэнжэ шанарые тодорхойлхыень республикын геологиин музейн директор В. И. Шубинда зарим хүрьһэ эльгээһэн байна.

Энэ аяншалгаяа урагшатайгаар үнгэргэһэнэйнгөө түлөө республикын эдир аяншалагшадай XXXIII слёдто 3-дахи һуури эзэлжэ, вымпел, дипломуудаар урмашуулагдаһан, майхангууд болон аяншалгын примус бэлэгтэй бусаа һэн. Һурагшадайнгаа энэ ехэ амжалтада В. Г. Батуев, Б. Г. Ринчинов ехэ габьяатай.

А. ДОНОЕВ,
Шара-Азаргын дунда һургуулиин багша.

Һурагшадай зунай амаралта

«ТҮХЭРЕЭН ЖЭЛДЭ ҺОРИЛГО!»

Имагтал иимэ уряа доро Д. Д. Бабудоржиевай һурган хүмүүжүүлжэ байһан хүбүүд һорилго һуралсал гарана.

Буряадай АССР-эй Гэгээрэлэй министерствын спортивно-элүүржүүлгын «Энхэлиг» гэжэ лагерьта зунай һарануудта 200 гаран эдир спортсменүүд амарха зуураа спортивна һорилго һуралсалаа үргэлжэлүүлдэг юм. Кабанскын районой Энхэлиг гэжэ һууринай хажууда оршоһон лагерь арбадахи жэлээ спортдо дуратайшуулые угтан абаба. Байгша ондо эндэ эдир боксернууд, теннисистнүүд, барилдаашад, һур харбагшад, санашад, шатаршад амараа. Тусхай гүримаар эмхидхэгдэһэн үдэрнүүдтэ эдир хүбүүд һургуулиингаа секцинүүдтэ олоһон арга шадабариияа нарижуулаа, элдэб мүрысөөн наадануудта хүсэл зоригоо хатуужуулаа.

Бидэнэй эндэ ябаһан үдэр ринг дээрэ һуралсалай тулалдаанууд боложо, эндэ амарагшадай халуун анхарал татаа һэн. Хүдэр шамбай бэетэй хүбүүд ринг дээрэ гоё һайхан наада харуулаа. Тэдэниие республикын хүүгэдэй спортивна һургуулиин ахалагша тренер, Буряадай АССР-эй соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ, боксоор спортын мастер Дулзын Дондокович Бабудоржиев һурган бэлдэнэ. Дүршэлтэй багшын хүтэлбэри доро хүбүүд эрэлхэг зоригтой һайн хүнүүд болохонь лабтай гэжэ һанагдаа һэн.

В. ПЛУТТ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Д. Д. Бабудоржиев ринг дээрэ һурагшадтаа. 2. Байгал далайн эрьедэ хүл нюсэгоор гүйлдэжэ һорилго хэхэдэ урматай даа. Авторай фото.

Спорт

ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ

Физическэ культура ба спортын талаар СССР-эй гүрэнэй комитет Зүүн Сибириин технологическа институдай машина бүтээлгын факультедэй 4-дэхи курсын студент Сергей Замбаловта дүрэ буляалдалгын барилдаагаар уласхоорондын классай спортын мастерай хүндэтэ нэрэ зэргэ олгобо.

С. Замбалов Улаан-Баатар хотодо үнгэргэгдэһэн «Интернационал» гэжэ уласхоорондын мүрысөөндэ илалта түйлаһан, СССР болон США-гай суглуулагдамал командануудай хоорондо болоһон уласхоорондын уулзалгада шалгараһан, Болгаридахи уласхоорондын мүрысөөндэ шанда хүртэһэн намтартай.

Тэрэ 52 килограмм хүрэтэр шэгнүүртэнэй дундаһаа дүрэ буляалдалгын барилдаагаар Буряадай АССР-эй оло дахин чемпион, РСФСР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ мүнгэн медаляар шагнагдаһан, харин энэ жэлдэ СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө Орджоникидзе хотодо болоһон мүрысөөндэ гурбадахи шанда хүртэһэн байгаа.

Сергей Улаан-Үдын авиационно заводой һууриндахи һургуулида һурахадаа, тренер Владимир Ангархаевай хүтэлбэри доро барилдаанай нюусатай танилсаһан, арга дүрыень шудалһан юм. Технологическа институтда һураха үедөө тэрэ РСФСР-эй габьяата тренер Геннадий Баймеевэй, Европын чемпион Олег Алексеевэй хүтэлбэри доро һорилго бэлэдхэлээ үргэлжэлүүлнэ.

С. Замбалов хадаа дүрэ буляалдалгын барилдаагаар Буряад орондо һурган бэлдэгдэһэн уласхоорондын классай спортын долоодохи мастер болоно бшуу.

М. БОРИСОВ.

ТОБШОХОНООР

ХҮНГЭН АТЛЕТИКЭ. Залуушуулай дунда хүнгэн атлетикээр «Буревестник» бүлгэмэй Россин соведэй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Курганда болобо. Буряадай багшанарай институдай студентнэр: спортын мастерта кандидат Александр Бражник 200 метрэй зайда 22,3 секунда саг харуулжа, бронзо медаляар шагнагдаһан, Маргарита Мисюра дабалтануудтай 400 метрэй урилдаанда 5-дахи һуури эзэлһэн байха юм.

* * *

Эдиршүүлэй дунда хүнгэн атлетикээр «Трудовые резервы» бүлгэмэй Түбэй соведэй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Украинын ССР-эй Ровно хотодо боложо, Улаан-Үдын 14-дэхи һургуулиин 7-дохи класс дүүргэһэн Лена Свириденко дундуур һаһанай басагад соо 800 метрэй зайда 2 минута 21 секунда саг харуулжа, республикын шэнэ рекорд тогтообо.

* * *

Эдиршүүлэй дунда хүнгэн атлетикээр Зүүн Сибириин түмэр замай түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Эрхүүдэ дүүрэбэ. Улаан-Үдын ЛВРЗ-гэй спортклубай эдир атледүүд, командаараа илажа гараа. Тарбагатайн дунда һургуулиин һурагшад Катя Рыжкова 400 метрэй, Саша Чебунин 800 метрэй зайда эрхимлэһэн байха юм. Энэ зайда Миша Думнов гурбадахи һуури эзэлээ. Республикымнай ниислэл хотын 14-дэхи һургуулиин һурагша Саша Красиков эндэ мүнгэн медаляар шагнагдаһан байна.

САНА. Профсоюзуудай ДСО-гой бүхэсоюзна соведэй ба «Буревестник» бүлгэмэй Түбэй соведэй тренерскэ соведэй шиидхэбэреэр Зүүн Сибириин технологическа институдай экономическа факультедэй 3-дахи курсын студентка, спортын мастерта кандидат Юлия Зайцева 1987 оной февраль һарада Чехословакида үнгэргэгдэхэ Бүхэдэлхэйн үбэлэй универсиадада бэлдэхын тула ороной студентнэрэй суглуулагдамал командын бүридэлдэ оруулагдаба.

Ю. Зайцева санын урилдаагаар Буряадай АССР-эй оло дахин чемпионка, 5 болон 10 километрэй зайнуудта «Буревестник» бүлгэмэй бүхэроссин ба бүхэсоюзна мүрысөөнүүдтэ нэгэнтэ бэшэ шанда хүртэһэн байха юм.

Республикын суглуулагдамал командын ахалагша тренер Павел Маркозай хүтэлбэри доро Юлия Зайцева һорилго бэлэдхэл хэдэг байна.

СЭРЭГЭЙ-ПРИКЛАДНОЙ СПОРТ. Спортын энэ зүйлсөөр РСФСР-эй арадуудай зунай IX Спартакиадын Воронеж хотодо болоһон түгэсхэлэй мүрысөөндэ Буряадай АССР-эй суглуулагдамал команда 6-дахи һуури эзэлбэ.

ДОСААФ-ай Буряадай обкомой мэргэн буудалгын-спортивна клубай түлсолэгшэ Евгения Ситникова хубиин тоосоогоор Спартакиадын чемпионка боложо, энэ зүйлсөөр СССР-эй спортын мастерай норматив дүүргэбэ. Тодорхойлбол, Е. Ситникова хүнгэн атлетикээр спортын мастер юм.

Б. МИРОМАНОВ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Цехэй хананууды үргэдхэхэ»— түрүү бэшэг. «Нёдондоной тобшололнуудые хараадаа абан»—Ю. Коркиной репортаж. КПСС-эй XXVII съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө — суглуулбари.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Түрэл нютагтаа» —П. Натаевай статья. Редакцида ерэһэн бэшэгүүдэй суглуулбари. «Эзэн буса ябадалай эшэ үндэһэн»—З. Николаевагай статья.

Гурбадахи хуудаһанда. Россин революциин 80 жэлэй ойдо. «Арадай түлөө алба хэгшэ» — Ю. Песиковэй статья. Уласхоорондын шэнжэлэл. ТАСС-ай хилын саанаһаа эльгээһэн материалнуудай суглуулбари.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Мэргэн буудагшын хуби заяан»—С. Хандажаповай статья. «Патриот»— материалнуудай суглуулбари. Газетын мэдээсэлэй таһаг.

Сонжир экран

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—Время. 9.45—Мультфильмнүүд. 10.15 — «Струны сердца». Фильм-концерт. 10.40 — «Братья Карамазовы» — уран һайханай фильм. (1-дэхи сери). 12.00—Шэнэ һонин. (12.05 хүрэтэр). 15.30 — Шэнэ һонин. 15.45—«Сибирь болон Алас-Дурна хизаараар». 16.35 — «Отелло» — «Афганистан соогуур». — — уран һайханай фильм. 18 20 кино-шэнжэлэл. Улаан-Үдэ. «Байгал» — мэдээсэлэй программа. Москва. 19.15—Спортын уһанай зүйлнүүдээр дэлхэйн чемпионат. Тамаралга. 19.45 — «Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ». Улаан-Үдэ. 20.00—«Зүүн Сибирь» — киножурнал. 20.10 — «Байгалай үмэнэхи газар дээрэ». Москва. 20.50—«Братья Карамазовы»— уран һайханай фильм. 2-дохи сери. 22.00 — Время. 22.35 — Шатараар дэлхэйн чемпионат. 22.45 — Телеочерк. 23.05 — «Уран зохёолой альманах». 00.20 — «Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика 9.20 — Украин хүгжэмэй концерт. 9.50 — «В боях за Молдавию» — баримтата фильм. 10.20 — «Будильник». 10.50 — «Һурагшадта физиологи болон ариг сэбэр тухай». 11.20 — Фортепианна хүгжэмэй концерт. 11.50 — «Шатарай һургуули». 12.20 — «Завещание старого мастера»—үхибүүдтэ 4 серитэй уран һайханай фильм. 1-дэхи сери. 13.25 — Баримтата фильм. 13.55—Француз хэлэн. 14.25 — Ород арадай инструментнүүдэй концерт. 14.45—Шэнэ һонин. 14.50 — Залуушуулда зорюулагдаһан дамжуулга. 18.50 — Афганистанай дуунууд. Улаан-Үдэ. 19.15— Шэнэ һонин (буряадаар). 19.30 — «Гэдэһэ-дотоорой үбшэнгүүдые сараха тухай». 19.45—«Намарай һайндэрнүүд»— ... 20.00 — ... тухай зура... 20,15—«Эр... байдал». ... Соносхол... «Амгалан ... шуул!» 2... байлга». ... «Вторая ... һайханай ... ки». 23.4... зүйлнүүдээ... нат.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС 670000

УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23, редактор—2-50-96, приемная—2-54-54, зам. редактора—2-68-08, зам. редактора—2-62-62, отв. секретарь—2-50-52, секретариат—2-66-76, отделы: партийной жизни—2-34-05, пропаганды—2-56-23 промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства—2-6 4-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21, 2-57-63, информации—2-60-91, переводов—2-54-93, писем и селькоров—2-67-81, корректорская—2-33-61, выпускающие — 2-35-95, отдел объявлений—2-65—54.

Республиканская типография Го... ственного комитета Бурятской АС... делам издательств, полиграфии и ... ной торговли г. Улан-Удэ ул. Лен... Н-03591. Заказ № 291. Индекс 0...